

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Studijní program

FINANČNÍ GRAMOTNOST ŽÁKŮ DRUHÉHO STUPNĚ
ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Bakalářská práce

Autor práce: Sámí Salloum

Vedoucí práce: Ing. Kateřina Berková, Ph.D.

Jihlava 2024

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Sámí Salloum**
Studijní program: Finance a řízení
Obor: Finance a řízení
Garant studijního programu: Ing. Roman Fiala, Ph.D.

Název práce: **Finanční gramotnost žáků druhého stupně základní školy**

Vedoucí práce: Ing. Kateřina Berková, Ph.D.

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je zjistit úroveň finanční gramotnosti žáků druhého stupně vybrané základní školy v Kraji Vysočina a navrhnout relevantní doporučení pro případné zlepšení stávajícího stavu. Teoretická část vymezí pojmový aparát, podstatu finanční gramotnosti a její implementaci na úrovni primárního vzdělávání včetně mezinárodních statistik OECD. Úroveň finanční gramotnosti bude zjištěna testovou metodou mezi žáky druhého stupně. Výsledky budou diskutovány s výsledky OECD a dalšími studii na úrovni ČR.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá důležitým tématem finanční gramotnosti na základní škole. Teoretická část se soustředí na vysvětlení základních pojmů spojených s finanční gramotností a na popis finančního vzdělávání a co s ním souvisí. V praktické části se zkoumá, jak probíhal test finanční gramotnosti, a zahrnuje rozhovor s paní učitelkou. S jeho pomocí byly získané cenné informace o realitě výuky finanční gramotnosti na základních školách. Tento přístup umožňuje komplexní pohled na problematiku a její aplikaci v praxi.

Klíčová slova

Finanční gramotnost, finanční vzdělávání, makroekonomické aspekty, samostatná činnost, závislá činnost, zisk, rozpočet, ztráta, investice, úspory, úrok, kryptoměny

Abstract

The bachelor's thesis addresses the important topic of financial literacy in elementary school. The theoretical part focuses on explaining the basic concepts associated with financial literacy, and on describing financial education and related aspects. The practical part examines how a financial literacy test was conducted and includes an interview with a teacher. This interview provided valuable insights into the reality of teaching financial literacy in elementary schools. This approach allows for a comprehensive view of the issue and its application in practice.

Keywords

Financial literacy, financial education, macroeconomic aspects, independent activity, dependent activity, profit, budget, loss, investment, savings, interest, cryptocurrencies.

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Podle § 47b zákona o vysokých školách souhlasím se zveřejněním své práce podle směrnice prorektora pro studium č. 2/2020, a to bez ohledu na výsledek obhajoby.

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výtěžku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne Klikněte nebo klepněte sem a zadejte datum.

.....

Podpis žáka

Poděkování

Prvně začnu poděkováním paní Ing. Kateřině Berkové, Ph.D., za výborné vedení, rady, pomoc a trpělivost, které mně pomáhaly během psaní bakalářské práce. Dále děkuji mé rodině, že sdílela se mnou veselé i méně veselé chvíle během celého mého studia a stále mě podporovala. V závěru chci poděkovat škole, se kterou jsem spolupracoval.

Obsah

Seznam obrázků.....	8
Seznam tabulek	8
Seznam zkratk.....	9
Úvod	10
1 Finanční gramotnost.....	11
1.1 Poptávka po finanční gramotnosti.....	11
1.2 Pojmy ve finanční gramotnosti	12
1.2.1 Příjmy.....	12
1.2.2 Výdaje.....	13
1.2.3 Zisk a ztráta.....	14
1.2.4 Dluh	14
1.2.5 Hypoteční úvěr	15
1.2.6 Úspory	15
1.2.7 Hotovostní placení a bezhotovostní placení	16
1.2.8 Pojmy týkající se bankovníctví.....	16
1.2.9 Investice	17
1.2.10 Inflace.....	17
1.2.11 Pojištění.....	17
1.2.12 Rozpočet	17
1.2.13 Kryptoměny.....	19
2 Finanční vzdělávání	20
2.1 Východiska finančního vzdělávání	20
2.1.1 Stávající standard finanční gramotnosti.....	20
2.1.2 Standardy OECD/INFE	21
2.1.3 Slovenský standard.....	21
2.1.4 Nové skutečnosti vyskytující se na finančním trhu	22
2.1.5 Finanční gramotnost ve školních vzdělávacích programech	22
2.1.6 PISA 2012.....	23
2.1.7 Výuka finanční gramotnosti	23
2.2 Cíle finančního vzdělávání	23
3 Systém budování finanční gramotnosti a rámcové vzdělávací programy na základních a středních školách	25
3.1 Systém budování finanční gramotnosti.....	25
3.2 Rámcové vzdělávací programy	25
4 Vzdělávací oblasti a výuka na základních školách.....	27
4.1 Vzdělávací oblasti	27
5 Průzkum finanční gramotnosti na Základní škole Otokara Březiny v Jihlavě	29

5.1	Výzkumné otázky	29
5.2	Použité metody sběru dat	29
5.2.1	Rozhovor	29
5.2.2	Dotazník.....	29
5.3	Metodika analýzy dat	30
5.3.1	Charakteristika respondentů.....	30
5.3.2	Výsledky z přímého rozhovoru.....	32
5.4	Výsledky úvodního dotazníku	33
5.5	Příklady ohledně finanční gramotnosti.....	39
6	Verifikace nulových hypotéz	48
7	Zhodnocení výzkumných otázek:.....	52
8	Doporučení pro integraci finanční gramotnosti do vzdělávacího procesu.....	53
8.1	Integrace finančních konceptů do výuky matematiky.....	53
8.2	Větší počet hodin věnovaných finanční gramotnosti	53
8.3	Vytvoření atraktivního vzdělávacího prostředí.....	53
8.4	Důraz na význam finanční gramotnosti	53
8.4.1	Případová studie: Rozvoj finanční gramotnosti v rodinném rozpočtu.....	54
8.4.2	Zadání studie pro žáky a žáky: Práce s rodinným rozpočtem	54
	Závěr	58
	Seznam použité literatury	59

Seznam obrázků

Obr. 1: Finanční gramotnost	19
Obr. 2: Pohlaví absolventů	31
Obr. 3: Věk žáků	31
Obr. 4: Zájem o obor na střední škole.....	32
Obr. 5: Znamky v rámci finanční gramotnosti.....	33
Obr. 6: Dostáváte kapesné od rodičů.....	34
Obr. 7: Frekvence kapesného	35
Obr. 8: Jak vysoké je tvoje kapesné za měsíc.....	35
Obr. 9: Kolik peněz ušetříš měsíčně?	36
Obr. 10: Máš svoji platební kartu?	37
Obr. 11: Zájem o rodinné finance	38
Obr. 12: Kryptoměny.....	38
Obr. 13: Nákup nemovitosti.....	39
Obr. 14: Inflace v určitém časovém období	40
Obr. 15: Inflace a zvýšení mezd.....	41
Obr. 16: Inflace a peníze na účtu	42
Obr. 17: Kurzový příklad.....	43
Obr. 18: Úrok a půjčka	44
Obr. 19: Nákup her se slevou	45
Obr. 20: Půjčka a úrok	46
Obr. 21: Nákup míčů	47

Seznam tabulek

Tab. 1: Kontingenční tabulka k nulové hypotéze č. 1	48
Tab. 2: Pearsonův X ² test.....	48
Tab. 3: Nominal	48
Tab. 4 : Zájem o kryptoměny	49
Tab. 5: Pearsonův X ² test.....	49
Tab. 6: Nominal	49
Tab. 7: Změna cen a pohlaví	50
Tab. 8 Pearsonův X ² test.....	50
Tab. 9: Nominal	50
Tab. 10: Zájem o kryptoměny a vlastnictví platební karty	50
Tab. 11: Pearsonův X ² test.....	51
Tab. 12: Nominal	51
Tab. 13: Rodinný rozpočet Novákových a Sedláčkových	55
Tab. 14: Příjmy a výdaje Novákových a Sedláčkových	56

Seznam zkratek

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
INEF	International Network on Ethnoforestry
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NSFG	Národní standard finanční gramotnosti
NŠFG	Národní štandard finančnej gramotnosti
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PISA	Program for international žáks assessment
RVP	Rámcové vzdělávací programy
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání

Úvod

Moje bakalářská práce se zaměřuje na finanční gramotnost, což je komplexní pojem. Každý jednotlivec si může pod ním představit něco odlišného. Velké množství lidí nemá dostatečné zkušenosti v oblasti finanční gramotnosti, což je v dnešní době značný problém. To se projevuje například v exekucích, dlužných závazcích, investicích nebo v nesprávném chápání pojmů souvisejících s finančními službami. Někdy jsou smlouvy podepsány bez řádného přečtení, což může vést k řadě komplikací. Tyto problémy mohou způsobit následné obtíže ve společnosti. Lidé často padají za oběť podvodům spojeným s dluhy, uvíznou v dluhové spirále nebo se potýkají s problémy spojenými s exekucemi, což je v České republice poměrně rozšířený problém. Nesprávná finanční rozhodnutí mohou zhoršit situaci a mohou mít dopad na všechny tyto aspekty. Špatná volba pojištění, úvěru, hypotéky nebo leasingu může vést k eskalaci problémů ve společnosti a zvýšit náchylnost občanů volit extremistické a populistické politické strany. Různé formy finanční gramotnosti jsou klíčové pro rozvoj jedince od raného věku. Je důležité, aby tyto pojmy tvořily nedílnou součást vzdělávání na základních školách. Žáci by měli získat základní povědomí o bankovních produktech a penězích a měli by také získat přehled o fungování financí, investic, obchodu a finančních trhů. Důležité je, aby měli také povědomí o bankovních produktech, jako jsou kreditní karty, debetní karty a různé investiční fondy. Žáci by měli získat povědomí o tom, co zahrnuje správa rozpočtu a jak ho sestavit. Měli by pochopit, že rozpočet zahrnuje příjmy a výdaje, že principy rozpočtu platí i na úrovni rodiny, obce, kraje a státu. Z této výuky by měli žáci pochopit, jak pracovat s dluhy v životě, což je klíčový aspekt finanční gramotnosti. Toto vzdělávání by mělo pokračovat i na středních školách. Jeho cílem je poskytnout informace o rozvoji finanční gramotnosti v České republice.

Cílem této bakalářské práce je zjistit úroveň finanční gramotnosti žáků druhého stupně základní školy v Jihlavě s využitím metody přímého rozhovoru s paní učitelkou, která má na starosti výuku finanční gramotnosti. Pomocí připravených otázek získám informace o zařazení finanční gramotnosti do výuky, v kterém ročníku, jaké předměty jsou s ní spojeny a jaké znalosti by měli žáci získat. Zkoumám také, jaké znalosti skutečně žáci mají, jak dlouho se finanční gramotnost vyučuje na základní škole a identifikuji problematické oblasti.

V teoretické části práce vymezuji pojmový aparát, podstatu a význam finanční gramotnosti. Je zde vysvětleno, čím se tato práce zabývá, a to s poptávkou po finanční gramotnosti, objasněny jsou klíčové pojmy v této oblasti a cíle finančního vzdělávání.

Praktická část se zabývá průzkumem rozvoje finanční gramotnosti žáků, obsahuje metodiku, což byl dotazník ohledně vědomostí, a druhá část uvádí příklady ohledně finanční gramotnosti a výsledky šetření. Na základě klíčových výsledků budou navrženy postupy pro zlepšení zjištěné situace.

1 Finanční gramotnost

Finanční gramotnost lze shrnout jako soubor znalostí, dovedností, které by měl každý občan mít. Finančně gramotný člověk by měl mít přehled v oblastech týkajících se peněz a cen a být schopný zodpovědně spravovat rozpočet své rodiny a osobní finance, včetně správy aktiv a závazků. Měl by být připraven reagovat na měnící se životní situace.

Finanční gramotnost je důležitou součástí širší ekonomické gramotnosti, která zahrnuje např. schopnost zajistit si příjem a zvažovat důsledky osobních rozhodnutí. Důležitou součástí finanční gramotnosti jsou také makroekonomické pohledy a oblasti, jako jsou daně. Ty mají velký vliv na peněžní toky v privátních financích, kde domácnosti hrají důležitou roli.

Finanční gramotnost jako část ekonomické gramotnosti zahrnuje znalosti, dovednosti a hodnotové postoje, které jsou nezbytné pro úspěšné fungování v dnešní společnosti (Blažek a Vrabcová, 2019).

Důležité je také umět se orientovat ve finančních produktech nabízených finančním trhem a porozumět jednotlivým finančním produktům, zejména těm, které jsou určeny pro fyzické osoby. Je také důležité umět rozhodovat o použití cizích zdrojů v případech, kdy je to opravdu nutné (Bohanesová, 2018).

1.1 Poptávka po finanční gramotnosti

Poptávka po finanční gramotnosti byla jednou z klíčových kompetencí nezbytných pro každodenní život, což bylo obzvláště významné v 90. letech. V centrálně plánované ekonomice trh reálně neexistoval a můžeme říct, že byl omezený pouze na určitý sortiment produktů.

Přechod státu na tržní hospodářství v demokratické společnosti přinesl rychlé změny v oblasti financí. Na trhu se díky procesu privatizace objevily komerční banky a soukromé pojišťovny, což vedlo k rozšíření nabídky finančních služeb pro občany. Finanční trh se stal stále komplexnějším a porozumění produktům nabízeným na trhu vyžadovalo větší znalosti a schopnost orientovat se v nich. Začala se také objevovat nerovnováha mezi klienty a poskytovateli; občané byli svědky klamných a nelegálních aktivit některých firem na finančním trhu.

Následně se stát aktivně zapojil do ochrany drobných spotřebitelů. Jedním z těchto kroků byly aktivity Ministerstva financí v oblasti bankovníctví, vrcholící v roce 2005, kdy byla vydána řada vládních nařízení k posílení postavení klientů. Byl také položen základ budoucího systematického přístupu státu k finančnímu vzdělávání (Dvořáková a Smrčka, 2011).

Pojetí národní strategie finančního vzdělávání z roku 2010 obsahuje prvky finanční gramotnosti. Tato strategie se zaměřuje na dílčí oblasti školních osnov, zejména na úrokový počet v matematice a základní informace o penězích a financích, které byly začleněny do předmětů na základních školách. Finanční gramotnost je nedílnou součástí základního vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) platného od 1. 9. 2013. Její začlenění je plošné a je součástí uceleného systému finančního vzdělávání, přičemž je důležité zohlednit souvislosti mezi 1. a 2. stupněm základního vzdělávání. Každý žák, který dokončuje základní školu od 1. 9. 2013, by měl mít znalosti finanční gramotnosti podle specifikací RVP ZV.

V upravené verzi RVP ZV je finanční gramotnost začleněna do vzdělávacího oboru „Člověk a jeho svět“ na 1. stupni základní školy a do vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, která je součástí vzdělávacího oboru „Výchova k občanství“ na 2. stupni základní školy. Tato gramotnost se vyučuje ve spolupráci s dalšími vzdělávacími oblastmi, jako jsou matematika a její aplikace, informační a komunikační technologie a člověk a svět práce. Integrace těchto témat umožňuje prezentaci vzdělávacího obsahu v jeho celkové komplexitě, což lze realizovat prostřednictvím dílčích aktivit, tematických celků, projektů nebo integrovaných předmětů (MŠMT, 2008).

Nicméně rozdíl se projevil mezi středními školami s ekonomickým zaměřením, kde bylo finanční vzdělávání silně zastoupeno v rámci některých předmětů jako podniková ekonomika, ekonomie, bankovníctví a pojišťovnictví. Naopak jiné typy škol finanční vzdělávání do svých vzdělávacích programů nezačlenily (Dvořáková a Smrčka, 2011).

1.2 Pojmy ve finanční gramotnosti

Příjmy a jeho druhy, výdaje a jejich členění, hotovostní a bezhotovostní platby a pojmy s tím spojené, dluh a všechny související pojmy, hypoteční úvěr, zisk a ztráta, úspory, investice, inflace, pojištění, rozpočet, kryptoměny a jejich členění jsou popsány v této kapitole.

1.2.1 Příjmy

Tato část se věnuje příjmům jako součásti rozpočtu, které zvyšují bohatství jeho majitele.

Ve finanční gramotnosti rozumíme příjmy ve smyslu přichozích plateb na bankovní účet nebo jejich provedení v hotovosti.

Peněžní částky, které obdrží členové domácnosti hotově či na účet, zahrnují:

Příjmy ze zaměstnání, sociální příjmy (od státu), jako jsou rodičovský příspěvek, podpora v nezaměstnanosti atd., mimořádné příjmy, jako jsou dary od rodičů, dospělých dětí, výtěžek z prodeje nepotřebných věcí apod. Reziduální (pasivní) příjem, například z pronájmu, dividend a podobně (Střední škola obchodní a služeb, 2024).

Příjmy se mohou také dělit na pasivní a aktivní.

Aktivní příjem

Aktivní příjem je typ příjmu, který vyžaduje přímou a aktivní účast jedince. Tento způsob výtěku je nejběžnější formou získávání peněz, a to prostřednictvím práce na plný nebo částečný úvazek. Klíčovým aspektem aktivního příjmu je jeho přímá závislost na vynaloženém času a úsilí – bez práce nejsou peníze. Typickými příklady aktivního příjmu jsou platy, mzdy, provize nebo příjmy z podnikání, pokud se osoba podílí na každodenním chodu podniku.

Výhody aktivního příjmu

Aktivní příjem je obecně vnímán jako stabilní a předvídatelný, což usnadňuje finanční plánování a rozpočtování. Mnoho lidí vnímá tuto formu příjmu jako jistotu, jelikož výše příjmu je často pevně stanovena smlouvou nebo tarifními sazbami. Další výhodou může být přístup k zaměstnaneckým benefitům, jako jsou zdravotní pojištění a důchodové příspěvky.

Nevýhody aktivního příjmu

Jednou z hlavních nevýhod aktivního příjmu je jeho časová omezenost. Výdělek je možný pouze v době, kdy je vykonávána práce, což vede k tzv. „časové pasti“. Dalším negativem může být vyšší daňové zatížení, protože příjmy z aktivní práce jsou často zdaněny vyššími sazbami než příjmy pasivní.

Pasivní příjem

Pasivní příjem je druh příjmu, který vyžaduje minimální nebo žádnou pravidelnou údržbu či účast po jeho počátečním nastavení. Tento příjem je často spojen s konceptem „peněz, které pracují za vás“. Příklady pasivního příjmu zahrnují příjmy z investic, jako jsou dividendy a úroky, nájemné z nemovitostí, autorské honoráře nebo příjmy z online podnikání, které nevyžaduje každodenní zásah.

Výhody pasivního příjmu

Hlavní výhodou pasivního příjmu je jeho schopnost generovat finance i ve chvílích, kdy nepracujete. Toto může přinést finanční svobodu a více času na osobní aktivity nebo další projekty. Pasivní příjem také často podléhá nižším daňovým sazbám než aktivní příjem, což může vést k větším celkovým finančním ziskům.

Nevýhody pasivního příjmu

Přestože pasivní příjem může znít jako ideální způsob výdělku, má i svá omezení. Často vyžaduje počáteční investici času a peněz, než začne generovat příjem. Některé zdroje pasivního příjmu, jako je pronájem nemovitostí, mohou vyžadovat pravidelnou údržbu a správu. Existuje také riziko, že příjmy mohou být nejisté a mohou kolísat v závislosti na tržních podmínkách (Redakce BWay, 2023).

1.2.2 Výdaje

Tato část se věnuje výdajům jako součásti rozpočtu, jenž zmenšuje bohatství jeho majitele .

Výdaje se dělí na povinné a nezbytné:

V kategorii povinných výdajů je základním prvkem bydlení. Bez ohledu na to, zda rodina platí nájem, splácí hypotéku či bydlí ve vlastním, zahrnuje bydlení nejen pravidelné platby, ale i náklady na opravy, energie, vodu a základní vybavení domácnosti, jako jsou pračky, ledničky či sporáky.

Dalším nezbytným výdajem je obživa, tedy náklady na jídlo. Ačkoliv je tato položka nevyhnutelnou součástí každého rozpočtu, existuje v ní určitá flexibilita. Lidé se mohou rozhodnout, jaké potraviny budou nakupovat, kde budou nakupovat a jaký bude jejich celkový přístup ke konzumaci.

Oblečení a obuv jsou dalšími nezbytnými výdaji. I zde je však možné ovlivnit výši výdajů způsobem, jakým se lidé oblékají a obouvají, a četností nákupů.

Doprava je v rodinném rozpočtu klíčovou kapitolou, obzvláště pokud rodina vlastní jeden či více automobilů. Výdaje na dopravu zahrnují servis, palivo a další s tím spojené náklady.

Komunikace, zahrnující výdaje na telefony a internet, jsou v dnešní době považovány za základní potřebu, a tedy za povinný výdaj.

Děti tvoří značnou část rodinného rozpočtu. Nejenže se musí brát v úvahu všechny výše zmíněné kategorie, ale také další náklady spojené s jejich výchovou, školní docházkou a zájmy.

Po analýze povinných výdajů je důležité se zaměřit na nepovinné výdaje. Zábava jako jediný skutečně volitelný výdaj může zahrnovat platby za kabelovou televizi, sportovní aktivity či kulturní akce.

Finanční produkty, jako jsou různé typy pojištění a spořicí plány, mohou být buď povinné, nebo volitelné, v závislosti na individuálních potřebách a okolnostech rodiny.

Nakonec je klíčové vytvoření fondů pro známé i neočekávané výdaje. Tyto fondy by měly být připraveny na situace, jako jsou dovolené, vánoční dárky, revize kotle, nebo neočekávané výdaje, jako je nákup nového spotřebiče. Důležité je také mít finanční rezervu pro případ dlouhodobější nemoci nebo ztráty zaměstnání (Finanční gramotnost pro pedagogy, 2016).

1.2.3 Zisk a ztráta

Zisk je definován jako jeden z klíčových ekonomických pojmů, představující rozdíl mezi výnosy a náklady. Tento pojem je základním cílem podnikání, jehož je dosaženo, pokud cena vstupů je nižší než cena výstupů. Dosažení zisku slouží jako hlavní motivace pro vstup do odvětví a je vnímán jako odměna podnikatele za jeho činnost, představující efekt podnikatelské schopnosti (Gymnázium Milevsko, 2009).

Finanční ztráta je popsána jako monetární škoda, kterou utrpí jedna nebo více osob kvůli nedostatečné službě poskytnuté organizací. Tato ztráta je specifická tím, že není přímo spojena s osobním zraněním nebo poškozením majetku (Saloodo, 2024).

1.2.4 Dluh

Předmět vztahu mezi věřitelem a dlužníkem, zahrnující nárok věřitele a povinnost dlužníka vyrovnat dluh, je označován jako pohledávka z hlediska věřitele. Tento termín vyjadřuje právo věřitele požadovat od dlužníka vyrovnání dluhu neboli plnění. Obvykle je dluh prokázán písemným potvrzením (například směnkou nebo dluhopisem) od dlužníka věřiteli a je doprovázen splátkovým kalendářem, který určuje způsob splácení. Dnes je dluh většinou peněžní a vzniká prostřednictvím půjčky (úvěru), nákupu s odloženou platbou, opožděním platby a podobně. Dlužníkem jsou získávány prostředky nebo komodity, které jsou splaceny později, přičemž za půjčené prostředky je obvykle účtován úrok (Finanční gramotnost pro pedagogy, 2016).

Spojené pojmy:

- Dlužník a jeho povinnosti:

Povinnost splácet finanční částku věřiteli, včetně úroků, je uložena osobě, která je označována jako dlužník. Splácení poskytnuté finanční částky věřiteli představuje hlavní zodpovědnost dlužníka.

- Ručitel:

V případě závazků dlužníka (klienta) je za něj zaručena osoba známá jako ručitel, která je povinna splácet jeho dluh, pokud dlužník (klient) nebude splácet.

- Věřitel:

Osoba, od které jsou peníze půjčovány, je známa jako věřitel.

- Úrok a jeho role:

Úrok je definován jako cena, za kterou je dlužník povinen platit věřiteli za využití cizího kapitálu. Tento pojem představuje klíčový prvek vztahu mezi dlužníkem a věřitelem.

- Doba splatnosti a její význam:

Doba, během které se očekává splacení závazku, jako je úvěr, je předem dohodnuta a označena jako doba splatnosti. Tato doba je klíčová pro plánování finančních závazků.

- Exekuce a její proces:

Exekuce je proces charakterizovaný jako nedobrovolné a vynucené splacení závazků věřitele, například banky nebo finanční instituce, a to za použití majetku dlužníka. Může zahrnovat prodej zastavené nemovitosti, obstavení platu nebo účtu a je chápána jako krajní řešení nespláceného úvěru v případě odmítnutí splacení závazků ze strany klienta.

- Akontace a její specifika:

Částka, která je vyžadována pro první splátku úvěru a jež je obvykle vyšší než následující splátky, je definována jako akontace. Tato první splátka hraje důležitou roli v procesu splacení úvěru.

1.2.5 Hypoteční úvěr

Je popsán jako typ úvěru, který je zajištěn zástavním právem k nemovitosti, často označovaným jako váznoucí na nemovitosti. Tento úvěr je zpravidla používán k pořízení, úpravě, opravě nebo rekonstrukci nemovitosti, avšak jeho použití není omezeno pouze na tyto účely. Klíčovým prvkem hypotečního úvěru je zajištění úvěru formou zástavního práva (Finanční gramotnost pro pedagogy, 2016).

1.2.6 Úspory

Spoření znamená odložení příjmů pro budoucí použití a provádějí ho jak jednotlivci, tak instituce. Cílem spoření je využívat příjem tak, aby v budoucnosti bylo k dispozici více pro jednotlivce nebo instituce. Nejjednodušším způsobem spoření je vkládání určité částky peněz do pokladničky a její pravidelné doplňování. Avšak tímto způsobem uspořené peníze nejsou aktivně využívány. Nevydělávají úroky ani nemají žádnou produktivní funkci (Britannica Kids, 2023).

1.2.7 Hotovostní placení a bezhotovostní placení

Anglický výraz pro hotovostní platbu je „cash payment“. Odtud pochází často používané označení pro hotovost, které zní „cash“. Pod pojmem hotovost si představujeme fyzické peníze, tedy papírové bankovky a kovové mince s vyznačenou hodnotou. K provedení hotovostní platby dojde tak, že kupující předá odpovídající finanční částku v hotovosti prodávajícímu za vybranou věc či službu.

Hotovostní platby jsou použitelné kdykoliv a kdekoliv při placení na rozdíl od bezhotovostních plateb, které vyžadují zařízení, jako jsou platební terminály nebo připojení k internetu. Nutné je mít při sobě odpovídající množství hotovosti. Vybrání hotových peněz z bankovního účtu je možné prostřednictvím bankomatu.

Bezhotovostní platba je moderní a stále oblíbenější způsob placení, který se realizuje prostřednictvím bankovního účtu a na něj navázaných služeb bez nutnosti fyzické přítomnosti peněz (hotovosti).

Bezhotovostní platby neboli převody probíhají s využitím platebních prostředků poskytovaných bankami a platebními institucemi. Mezi typy bezhotovostních plateb patří:

Příkazy k úhradě – Plátce zadá platební příkaz své bance nebo jiné platební instituci a z jeho účtu jsou peníze převedeny na účet příjemce. Příkazy lze zadat elektronicky přes internetové či mobilní bankovníctví, přičemž používání papírových formulářů postupně klesá.

Platební karty – Debetní a kreditní karty patří dnes mezi nejběžnější platební nástroje. Platbu lze uskutečnit prostým přiložením karty, mobilního telefonu nebo chytrých hodinek k platebnímu terminálu.

Příkazy k inkasu – Toto je možnost pro pravidelné platby, kdy příjemce platby iniciuje převod peněz na základě dohody a souhlasu plátce s provedením inkasa.

Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva (SIPO) – Tuto službu poskytuje Česká pošta a umožňuje zaplatit více různých plateb najednou v rámci jednoho hromadného příkazu (Srovnejto, 2024).

1.2.8 Pojmy týkající se bankovníctví

ATM: Zkratka Automated Teller Machine, což je automatický bankomat, z něhož je možné pomocí platební karty vybrat hotovost v bankovkách. Tento automat může být také využíván k dalším službám, jako je například nabíjení kreditu v mobilním telefonu nebo podání platebního příkazu.

BANKOMAT: Je to automat, který umožňuje výběr hotovosti z bankovního účtu pomocí platební karty. Může být také využíván k dalším bankovním operacím, jako je například placení účtů nebo vklad hotovosti.

BANKOVNÍ ÚČET: Účet vedený u banky, který slouží k uschování peněz a provádění finančních transakcí. Existuje několik typů bankovních účtů, včetně účtů běžných, vkladových a úvěrových.

BĚŽNÝ ÚČET: Je to bankovní účet, na který je možné kdykoliv vkládat nebo vybírat peníze. Transakce mohou být prováděny v hotovosti nebo pomocí bezhotovostních převodů podle toho, co je nabízeno bankou. Běžné účty jsou často využívány jednotlivci, rodinami nebo manželskými páry pro příjem platby mzdy, sociálních dávek a dalších příjmů, jakož i pro placení běžných výdajů a účtů spojených s domácností (Finanční gramotnost pro pedagogy, 2016).

1.2.9 Investice

Investice je prostředkem směny současného příjmu ze zisků k nějakému budoucímu datu. Když firma staví výrobní závod, používá peníze na stavbu něčeho, co by v budoucnu mělo navýšit její příjmy. Banky, pojišťovny, univerzity a vysoké školy, penzijní fondy a vlády investují přebytečné příjmy. Výrobci také investují do své vlastní budoucí prosperity tím, že část svých zisků – nazývaných nerozdělený zisk – vkládají zpět do svých podniků, místo aby své zisky vypláceli jako dividendy svým akcionářům (Britannica Kids, 2023).

1.2.10 Inflace

V tržním hospodářství jsou ceny zboží a služeb proměnlivé, některé rostou a jiné klesají. Inflace je charakterizována jako celkový růst cen zboží a služeb, nikoli pouze růst cen jednotlivých položek. Důsledkem je, že za stejnou měnovou jednotku, například 1 euro, je dnes možné zakoupit méně než v předchozím období. Jinými slovy, inflace postupně snižuje hodnotu měny (Evropská centrální banka, 2024).

1.2.11 Pojištění

Pojištění je způsob, jak rozložit potenciální náklady na neočekávané události, jako jsou havárie nebo živelné pohromy, do pravidelných plateb. Pomáhá chránit před neočekávanými výdaji a finančními potížemi. Je důležité, aby pojištěná osoba zvážila velikost a míru rizika a odpovídající výši pojistného. Pojišťovny poskytují ochranu a vyplácejí plnění v případě pojistné události. Tento vztah je definován pojistnou smlouvou. Existuje mnoho typů pojištění, včetně nového pojištění internetových rizik. MONETA Money Bank nabízí širokou škálu pojištění ve spolupráci s různými pojišťovnami (Moneta Money Bank, 2024).

1.2.12 Rozpočet

Pojem „rozpočet“ označuje plánování očekávaných výdajů a příjmů. Často se s tímto pojmem setkáváme ve spojení se státním rozpočtem, což je základní finanční plán státu, schvalovaný formou zákona nejvyšším zákonodárným orgánem státu. Státní rozpočet určuje předpokládané příjmy a výdaje na jeden rok. Tento termín se také používá v ustáleném spojení „udělat někomu čaru přes rozpočet“, což znamená překazit jeho plány nebo úmysly (Národní knihovna ČR, 2008).

Rozpočty můžeme rozdělit na:

- **Rodinný rozpočet**

Rozpočet domácnosti lze definovat jako plán jejího finančního hospodaření. Jeho vytvoření pomáhá lépe sledovat příjmy a výdaje rodiny, nejlépe pomocí internetového bankovníctví (Financer, 2023).

- **Firemní rozpočet**

Firemní rozpočet se skládá z příjmů a výdajů, nákladů a výnosů. Příjmy a výdaje jsou důležité pro zjišťování cash flow, zatímco náklady a výnosy jsou klíčové pro účetnictví. Firemní rozpočet je dále rozdělen na běžnou a investiční činnost (Caflou, 2024).

- **Obecní rozpočet**

Každá obec má svůj rozpočet, který je sestaven na kalendářní rok. Návrh rozpočtu se skládá ze dvou hlavních částí: části týkající se příjmů a části týkající se výdajů. Část výdajů je dále rozdělena na běžné a kapitálové výdaje (Rokobci, 2023).

- **Krajský rozpočet**

Rozpočet kraje je plánem, který řídí financování všech aktivit v kraji. Rozpočtový rok odpovídá kalendářnímu roku a při vytváření ročního rozpočtu se vychází z plánovaných finančních výhledů (MSK, 2020).

- **Státní rozpočet**

Státní rozpočet se vždy sestavuje na další kalendářní rok tak, aby platil od 1. ledna příštího roku. Je schvalován v podobě zákona poslaneckou sněmovnou a senátem. Během jednání o státním rozpočtu můžeme slyšet požadavky jednotlivých ministrů na financování pro svoje resorty. Chybějící finanční prostředky k dorovnání rozpočtu může stát vybrat pomocí daní nebo pojistného, které platíme na zdravotním a sociálním pojištění. Dalšími zdroji příjmů státu jsou výnosy z investic a dotace z EU.

Stejně jako stát má svůj rozpočet, může mít rozpočet každý, kdo má příjmy a výdaje. To může zahrnovat i děti s kapesným od rodičů, které si mohou plánovat, jak používat peníze, zda je utratí, nebo ušetří. U každé struktury se liší, jak jsou příjmy a výdaje uspořádány (Bohanesová, 2018).

- **Jak sestavit rozpočet?**

Při vypracování rozpočtu doplňujeme k jednotlivým položkám přesné částky a následně vyčíslujeme celkové příjmy a celkové výdaje, a to sečtením souvisejících položek. Zajímat nás bude vždy rozdíl mezi celkovými příjmy (P) a celkovými výdaji (V). V této souvislosti mohou nastat tři možné případy:

$$P = V \text{ (1)}$$

$$P > V \text{ (2)}$$

$$P < V \text{ (3)}$$

V prvním případě, kdy jsou příjmy rovné výdajům, máme co do činění s vyrovnaným rozpočtem. Možnými řešeními tohoto stavu jsou zvýšení příjmů nebo snížení výdajů, které jsou pod naši kontrolou.

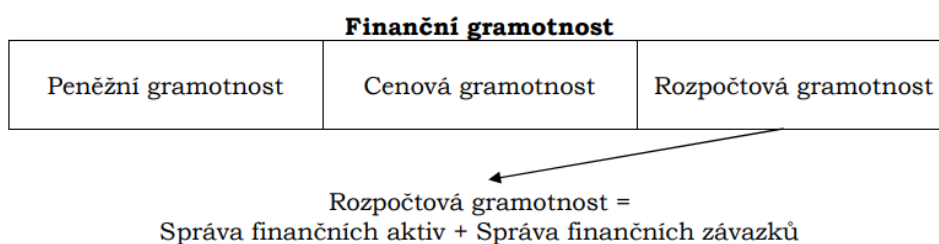
Druhý případ představuje přebytkový rozpočet, kde příjmy převyšují výdaje. Tento stav umožňuje vytvoření finanční rezervy a další využití přebytku. Přebytkový rozpočet je považován za optimální formu a umožňuje například spoření s výhodným úrokem, investice do podnikání či do pořízení majetku k pronájmu. Přebytková částka je vhodná k tvorbě rezerv.

Třetí případ je stav schodkového rozpočtu, kde domácnost není schopna pokrýt všechny své výdaje, což představuje nežádoucí stav. Jedná se o jeden z nejhorších typů rozpočtu. Možnými řešeními schodkového rozpočtu jsou zvýšení příjmů, například prostřednictvím lépe placené práce nebo brigád, pronájem majetku a snížení výdajů, jako je omezování koníčků a podobných aktivit. Prodej majetku nebo půjčka jsou řešení nevhodná, která mohou vést ke ztrátám (Masarykova ZŠ Morašic, 2022).

Kreditní karta i kontokorent jsou drahými úvěrovými nástroji s úrokovou sazbou okolo 20 % p.a (Bohanesová, 2023).

Zvýšení finanční gramotnosti spotřebitelů přispívá k internímu rozvoji trhu a výsledky spolupráce mezi státy vedly k vývoji národních strategií. Evropská komise doporučila, aby byly strategie vypracované s pomocí příslušného státního orgánu. Strategie jsou v souladu se základními cíli a zásadami vzdělávání (Dvořáková a Smrčka, 2011).

Definice obsahuje tři základní složky, jimiž jsou peněžní, cenová a rozpočtová gramotnost. Peněžní gramotnost zahrnuje důležité vlastnosti pro zacházení s penězi, jako jsou hotovostní a bezhotovostní transakce a transakce v zahraničních měnách. Cenová gramotnost se týká čerpání finančních produktů, cenových mechanismů a inflace. Rozpočtová gramotnost je nejširší oblastí, zahrnující schopnost zpracovat rozpočet občana nebo jeho rodiny a řešení situací, jako je deficit nebo přebytek v rozpočtu (Dvořáková a Smrčka, 2011).

Obr. 1: Finanční gramotnost

Zdroj: Dvořáková a Smrčka (2011)

1.2.13 Kryptoměny

Kryptoměna, známá také jako cryptocurrency, cryptoměna nebo virtuální měna (například bitcoin nebo ethereum), je charakterizována jako digitální aktivum sloužící k usnadnění směny, přičemž klade důraz na silné šifrování pro zajištění bezpečnosti transakcí.

Jednou z jejích klíčových a přitažlivých charakteristik je její nezávislost na centrálních bankách, což ji teoreticky činí rezistentní vůči vládním zásahům a manipulacím, neboť její hodnota je určována výhradně na základě principů nabídky a poptávky, což může vést k výrazným cenovým výkyvům.

Další výhodou kryptoměn je, že umožňují transakce bez zapojení třetí strany, jako jsou banky, a to s minimálními transakčními náklady. Pro získání kryptoměny může být použito buď nákupu nebo procesu „těžby“, který zahrnuje ověřování transakcí a je energeticky náročný. Za těžbu jsou těžaři odměňováni v příslušné měně (Czechwealth, 2024).

2 Finanční vzdělávání

Proces finančního vzdělávání je klíčový pro posilování osobní finanční odpovědnosti jednotlivců. Jeho hlavním úkolem je podporovat změny v chování, které vedou k informovanějším a zodpovědnějším finančním rozhodnutím. Tato změna pomáhá nejen jednotlivci, ale také jeho rodině dosáhnout finanční prosperity a udržet ji.

Finanční vzdělávání by mělo být v souladu s následujícími zásadami:

- **Objektivita:** Informace by měly být prezentovány objektivně, bez osobního hodnocení. Při využívání reálných dat a ukázek produktů je nutné zachovat nestranný přístup a nezamtlávat důležité informace.
- **Nezávislost:** Finanční vzdělávání by mělo být jasně odděleno od marketingových aktivit. Konkrétní produkty nebo služby by neměly být propagovány ani doporučovány. Při prezentaci projektů by měl být transparentně uveden financující subjekt, aniž by bylo jeho logo nadužíváno.
- **Odbornost:** Obsah vzdělávání by měl být správný a relevantní, zajištěný dostatečnými pedagogickými a odbornými schopnostmi vzdělavatelů.
- **Zacílení:** Použité nástroje a metody by měly být přizpůsobeny specifickým potřebám a komunikačním požadavkům cílové skupiny (PSFV, 2017).

2.1 Východiska finančního vzdělávání

2.1.1 Stávající standard finanční gramotnosti

Vzdělávací program v oblasti finanční gramotnosti na základních školách v České republice je rozdělen do několika klíčových oblastí, které jsou strukturovány podle věkových stupňů žáků.

Na prvním stupni základních škol se výuka zaměřuje na základní dovednosti nakupování a placení. Žáci se učí používat hotové i bezhotovostní peníze, odhadovat a kontrolovat ceny nákupů a dokladů a porovnávat zboží podle ceny či jednotkové ceny.

Na druhém stupni se vzdělávání prohlubuje do komplexnějších aspektů finanční gramotnosti. Zde se žáci učí vysvětlit stanovení ceny podle nákladů, poptávky a konkurence, jak reklamovat zboží či službu a jak postupovat v případě stížnosti či sporu. Dále jsou informováni o vlivu inflace na hodnotu peněz a učí se rozpoznávat nekalé obchodní praktiky. Výuka také zahrnuje bezhotovostní placení, včetně vysvětlení výhod, rizik a rozdílů mezi debetními a kreditními kartami.

Další důležitou součástí je hospodaření domácnosti, kde žáci na prvním stupni porovnávají své potřeby a přání s finančními možnostmi, sestavují jednoduchý rozpočet a učí se rozlišovat mezi vyrovnaným, přebytkovým a schodkovým rozpočtem. Na druhém stupni se zaměřují na sestavení rozpočtu pro jednotlivce i domácnost, odlišování čistého a hrubého příjmu a rozpoznávání různých typů příjmů a výdajů.

V oblasti přebytku rozpočtu domácnosti jsou na prvním stupni žáci seznámeni s důvody spoření a různými způsoby, jak spořit. Na druhém stupni se učí odlišovat mezi spotřebou, úsporami a investicemi a navrhnout řešení pro přebytek rozpočtu. Tato část také zahrnuje pochopení různých typů pojištění.

Pokud jde o schodek rozpočtu domácnosti, na prvním stupni se žáci seznamují se vznikem dluhů, s riziky půjček a situacemi, ve kterých je vhodné si půjčit. Na druhém stupni se učí navrhnout řešení pro schodek rozpočtu, rozhodovat o vhodnosti půjček, porovnávat nabídky úvěrů a vysvětlovat postup získání úvěru, včetně posouzení schopnosti splácet. Dále se věnují důsledkům nesplacení dluhů, včetně příčin a důsledků a postupů vymáhání dluhu.

Tento výčet vzdělávacích témat v oblasti finanční gramotnosti na základních školách vychází z aktuálních standardů a může být přizpůsoben konkrétním požadavkům a standardům daného vzdělávacího systému nebo programu (PSFV, 2017).

2.1.2 Standardy OECD/INFE

V roce 2002 vlády oficiálně uznaly důležitost finanční gramotnosti spuštěním unikátního a komplexního projektu. V roce 2008 byl projekt dále rozšířen prostřednictvím vytvoření Mezinárodní sítě pro finanční vzdělávání (OECD/INFE), která má za cíl:

- Sbírat srovnatelná data a důkazy;
- Vyvíjet metodiky pro měření dopadu;
- Sdílet zkušenosti a osvědčené postupy;
- Rozvíjet výzkum a komparativní analýzu;
- Navrhovat politické nástroje;
- Podporovat efektivní implementaci a monitorování.

2.1.3 Slovenský standard

Slovenský národní standard finanční gramotnosti se od českého liší v několika aspektech, což představuje jak pozitivní, tak negativní stránky. Na jednu stranu slovenský standard zahrnuje částečné kompetence, které podporují hlubší pochopení a přístup k danému tématu. Tyto částečné kompetence mohou být považovány za užitečné v tom, že poskytují detailnější a konkrétnější informace a usnadňují lepší uchopení obsahu. Na druhou stranu některé informace a poznatky v těchto částečných kompetencích mohou být vnímány jako přehnané nebo příliš specifické.

Z hlediska obsahových rozdílů byl nalezen významný rozdíl v oblasti povinných pojištění, které je zahrnuto pouze v českém Národním standardu finanční gramotnosti (NSFG). Naopak slovenský NŠFG se věnuje specificky oblasti mezd, jež český standard nezahrnuje. Další významnou oblastí, kterou pokrývá slovenský NŠFG, je dohled a regulace nad finančním trhem, což je opět téma, které není zahrnuto v českém NSFG.

Tyto rozdíly odrážejí odlišné přístupy obou zemí k finančnímu vzdělávání a mohou poukazovat na potřebu dalšího propojení a harmonizace standardů ve vzdělávání v rámci finanční gramotnosti. Vzhledem k tomu, že obě země sdílejí podobné ekonomické a sociální podmínky, může být vhodné hledat možnosti pro vzájemnou spolupráci a sdílení osvědčených postupů v této oblasti (Líbánková, 2020).

2.1.4 Nové skutečnosti vyskytující se na finančním trhu

V posledních letech se crowdfunding neboli skupinové financování stává stále významnější alternativou k tradičnímu bankovnímu financování. Tato metoda je obzvláště přitažlivá v situacích, kdy trh s korporátními dluhopisy prochází problémy a někteří emitenti nejsou schopni plnit své závazky. Crowdfundingové platformy nabízejí zajímavé možnosti nejen pro vlastníky projektů, ale i pro drobné investory, kteří hledají další možnosti pro diverzifikaci svého investičního portfolia.

Za zvyšující se popularitou investičního crowdfundingu stojí i nová evropská regulace, která platformám ukládá nové povinnosti, včetně získání licence od ČNB, a poskytuje investorům lepší ochranu. Zajímavým jevem je účast velkých finančních institucí, jako jsou Komerční banka nebo Česká spořitelna, na těchto platformách.

Trh korporátních dluhopisů čelí výzvám především kvůli neschopnosti některých emitentů splácet své závazky. Problém je zvláště patrný u emitentů podlimitních emisí. Plánovaná novela zákona č. 190/2004 zákona o dluhopisech by měla zlepšit situaci tím, že rozšíří informace dostupné investorům před nákupem dluhopisů.

Další zajímavou alternativou jsou kryptoaktiva, jejichž trh by se mohl stát seriózním konkurentem tradičního finančního trhu díky nové evropské regulaci. Nařízení MiCA představuje zásadní změnu v celém sektoru a má za cíl poskytnout investorům lepší ochranu.

Zmíněny byly také „minifondy“ podle § 15 č. ... Sb., zákona o investičních společnostech a investičních fondech, které představují další alternativu financování. Tyto fondy určené pro maximálně 20 investorů podléhají pouze registraci u ČNB a nesmí být nabízeny veřejnosti. Avšak v praxi bylo zjištěno, že někteří správci těchto fondů nedodržují zákaz veřejného nabízení a zneužívají je k osobnímu obohacení.

Závěrem lze říci, že alternativní způsoby financování přinášejí nové možnosti pro podnikatele i investory, přičemž je nutné, aby investoři věnovali zvýšenou pozornost důkladné analýze rizik spojených s těmito investicemi (Gocman, 2023).

2.1.5 Finanční gramotnost ve školních vzdělávacích programech

V roce 2010 byl Národním ústavem odborného vzdělávání proveden průzkum, ve kterém bylo zjišťováno, do jaké míry je finanční gramotnost zapracována do školních vzdělávacích programů středních odborných škol. Jak bylo očekáváno, průzkum ukázal, že větší důraz na problematiku finanční gramotnosti je kladen školami s ekonomickým zaměřením. Proto byly další školy motivovány NÚV, aby se ve svých aktivitách také více zaměřily na tuto oblast.

Za pozitivní bylo považováno zjištění, že se začíná klást důraz na problematiku finanční gramotnosti také v oblasti dalšího vzdělávání. To by podle názoru mohlo být dobrým vykročením směrem ke zlepšení finančního povědomí občanů republiky, což by se mohlo pozitivně odrazit i v takových aspektech, jako je míra zadluženosti obyvatel republiky. Pokud každý občan získá základní představu o tom, jak fungují zákony finančního prostředí a jak se orientovat na finančním trhu, nebude tak lehce podléhat lákavým nabídkám na různé „výhodné“ půjčky... (NUV, 2010).

2.1.6 PISA 2012

V roce 2012 bylo provedeno další šetření PISA, které testovalo 15leté žáky. Tentokrát se zaměřovalo na matematickou a finanční gramotnost. Česká republika se přihlásila do pilotního testování finanční gramotnosti. Tímto šetřením se ukázalo, jak se školám podařilo využít možností nabízených systémem dvoustupňové tvorby kurikula.

Výsledky našich žáků byly pro tvůrce rámcových vzdělávacích programů neocenitelnou zpětnou vazbou a mohou posloužit jako východisko pro další aktivity a podporu škol v této důležité oblasti (PISA 2012).

2.1.7 Výuka finanční gramotnosti

Finanční gramotnost se netýká pouze matematiky, ale především přístupu k penězům, uvědomění si souvislostí a propojení věcí, poznatků o zdravých návycích, které je dobré si osvojit. V rámci projektových dnů finanční gramotnosti, které se konaly na jedenadvaceti různých pražských školách od prosince 2022 do poloviny června 2023, včetně základních, středních, odborných škol, soukromých škol a gymnázií, ale i v unikátním prostředí školy pro sluchově postižené, byly třídy vedeny dvěma školitelkami. Přítomen byl také učitel, který měl v danou dobu děti na starosti.

Cílem projektových dnů bylo nejen vysvětlit žákům základní principy fungování peněz a trhu, ale především je naučit zodpovědně a aktivně uvažovat a aplikovat získané znalosti v běžném životě. Zahrnovalo to naučit se starat o své peníze, plánovat, šetřit a nebát se aktivně přistupovat k jejich vydělávání. Zkušenosti školitelek ukázaly, že finanční gramotnost nezávisí tolik na dosaženém vzdělání, protože více finančně gramotný může být truhlář než inženýr.

Projektové dny byly hodnoceny pozitivně, přičemž byla zaznamenána příjemná atmosféra po celé škole. Na projektový den se přišla podívat i ředitelka školy a ve třídách bylo zaznamenáno vysoké soustředění žáků a klidné prostředí (Praha školská, 2023).

2.2 Cíle finančního vzdělávání

Vzdělávací plán finanční gramotnosti 2017 zahrnuje několik klíčových oblastí, které se postupně rozvíjejí během základního vzdělávání. Na prvním stupni základní školy je důraz kladen na základní principy nakupování a placení. Žáci se učí různým způsobům placení, včetně hotovosti a platebních karet, a rozvíjejí si schopnost odhadu nákladů nakoupeného zboží a správy účtenek. Dále se učí porovnávat zboží podle ceny a obecně vnímat cenové aspekty.

Na druhém stupni se pak hlouběji zabývají ekonomickými aspekty, jakými jsou ceny z hlediska nákladů, poptávky a konkurence. Získávají dovednosti týkající se reklamací zboží nebo služeb a učí se postupovat při stížnostech či sporech. Diskutuje se také o hodnotě peněz v kontextu inflace a žáci se učí rozpoznávat nekalé obchodní praktiky. Kromě toho se věnují bezhotovostním platbám, rozdílu mezi platebními kartami a správě účtů.

Další důležitou oblastí je hospodaření domácností. První stupeň se zaměřuje na porovnání vlastních potřeb a přání s dostupnými finančními prostředky a rozlišení mezi vyrovnaným, přebytkovým a schodkovým rozpočtem. Na druhém stupni se žáci učí sestavovat rozpočet,

porozumět čistému a hrubému příjmu a rozlišovat různé typy příjmů a výdajů. Získávají povědomí o důležitosti výdajů a učí se vyrovnat majetek a závazky.

Dalšími klíčovými tématy jsou znalost finančních služeb, plánování finančních cílů a řešení přebytku nebo schodku rozpočtu. Žáci se učí charakterizovat finanční produkty, pochopit principy úročení a poplatků a porovnávat různé finanční produkty podle rizik a výnosů. Také se učí stanovovat krátkodobé a dlouhodobé finanční cíle a zhodnocovat rizika, která by mohla ohrozit jejich dosažení.

V oblasti řešení rozpočtu se žáci na prvním stupni ZŠ seznamují se základy spoření a na druhém stupni rozlišují mezi spotřebou, investicemi a úsporami a učí se je vhodně využít. Dále se věnují různým druhům pojištění a jejich využití. V oblasti řešení schodku rozpočtu se na prvním stupni objasňuje vznik dluhů a rizika spojená s půjčkami. Na druhém stupni se žáci učí postupy pro řešení schodku rozpočtu, rozhodování o půjčkách a důsledkům nesplacení dluhů. Získávají také povědomí o získání úvěru a prevenci zadlužení.

Tento výčet vychází z aktuálních standardů pro finanční gramotnost na různých stupních vzdělávání a může být přizpůsoben konkrétním požadavkům a standardům daného vzdělávacího systému nebo programu (Standard finanční gramotnosti, 2017).

3 Systém budování finanční gramotnosti a rámcové vzdělávací programy na základních a středních školách

3.1 Systém budování finanční gramotnosti

Během práce projektového týmu a v rámci odborných debat byl formulován návrh na vytvoření systému, který podporuje rozvoj finanční gramotnosti. Tento systém, jenž je integrální součástí komplexní národní strategie finančního vzdělávání, se primárně soustředí na zavádění finančního vzdělávání již od počátku vzdělávacího procesu. Jeho hlavním cílem je podpořit rozšíření a zlepšení úrovně finanční gramotnosti. Pro efektivní realizaci tohoto cíle byla vytvořena specifická struktura, skládající se z několika klíčových etap, které systematicky usnadňují budování a posilování finanční gramotnosti v rámci vzdělávacího procesu.

- **Definice FG (Finanční gramotnosti):** Stanovení základní definice a rozsahu finanční gramotnosti.
- **Formulace standardů FG:** Vypracování standardů, které určí, co by měli jedinci v rámci finanční gramotnosti znát a umět.
- **Příprava systému vzdělávání a podpory pedagogických pracovníků pro finanční vzdělávání:** Vytvoření systému, který umožní vzdělávání a podporu učitelů a jiných pedagogických pracovníků v oblasti finančního vzdělávání.
- **Implementace standardů FG do rámcových výukových programů (RVP):** Začlenění standardů finanční gramotnosti do existujících vzdělávacích programů.
- **Hodnocení (monitorování) úrovně FG populace:** Sledování a hodnocení, jak je finanční gramotnost uchopena a jaké jsou její výsledky v populaci.
- **Formulace zpětné vazby pro případné úpravy systému:** Vytváření mechanismů pro získání zpětné vazby, která umožní přizpůsobit a vylepšit systém finančního vzdělávání.
- **Pravidelné uveřejňování informací o fungování systému:** Zajištění transparentnosti procesu prostřednictvím pravidelného sdílení informací o fungování a vývoji systému (Ministerstvo školství, 2007).

3.2 Rámcové vzdělávací programy

Podle zákona č. 561/2004 Sb., o systému vzdělávání v České republice, ve svém aktualizovaném znění, byl zaveden komplexní víceúrovňový systém pro tvorbu vzdělávacích programů. Tento přístup umožňuje flexibilní a relevantní vývoj vzdělávacího obsahu v reakci na proměňující se potřeby a standardy vzdělávání.

V roce 2006 byla Meziřesortní skupinou pro finanční vzdělávání vytvořena specifická sada standardů pro finanční gramotnost. Tyto standardy byly následně integrovány do dokumentu nazvaného „Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách“, jehož poslední aktualizace proběhla koncem roku 2007.

Primárně byly tyto standardy finanční gramotnosti implementovány do rámcových vzdělávacích programů gymnázií, a to jak těch obecných, tak těch se zaměřením na sportovní přípravu. Postupně jsou tyto standardy začleňovány i do vzdělávacích programů pro střední odborné školy

a základní školy. Cílem je zajistit, aby žáci na všech stupních vzdělávání získali důležité znalosti a dovednosti v oblasti finanční gramotnosti, což je zásadní pro jejich osobní rozvoj a připravenost na budoucí finanční rozhodování (Klínský, 2008).

4 Vzdělávací oblasti a výuka na základních školách

V rámci vzdělávacích programů je na základních školách definováno celkem 9 vzdělávacích oblastí, které jsou dále rozčleněny do specifických oborů vzdělávání. Od školního roku 2013/2014, což odpovídá datu 1. září 2013, se finanční gramotnost stala integrální součástí základního vzdělávání pro oba stupně základních škol. Tímto krokem došlo k rozšíření výuky finanční gramotnosti na všechny žáky. Školám byla poskytnuta možnost začlenit toto učivo buď do již existujících předmětů, nebo vytvořit nový, speciálně zaměřený předmět. Stanoveno bylo, že se musí jednat o povinnou součást vzdělávacího programu, kterou absolvuje každý žák. Výuka může probíhat různými formami, včetně projektů. Po uvedeném datu byl každý absolvent základní školy povinen absolvovat výuku finanční gramotnosti v rozsahu stanoveném upraveným Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělání (Hesová, Metodický portál RVP, 2011).

4.1 Vzdělávací oblasti

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) v České republice je komplexně strukturován a rozdělen do 9 hlavních vzdělávacích oblastí, přičemž každá z nich zahrnuje jeden nebo více tematicky propojených oborů. Tyto oblasti jsou pečlivě vybrány, aby pokryly široké spektrum znalostí a dovedností, nezbytných pro komplexní vzdělávání žáků na základních školách. Mezi hlavní oblasti patří:

- Jazyk a jazyková komunikace zahrnující český jazyk a literaturu a cizí jazyky, kladoucí důraz na rozvoj komunikačních schopností a porozumění literatuře.
- Matematika a její aplikace, což je klíčové pro rozvoj logického myšlení a řešení problémů pomocí matematických principů.
- Informační a komunikační technologie, které představují důležitou součást moderního vzdělávání a připravují žáky na využívání digitálních nástrojů.
- Člověk a jeho svět, zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj jedince.

Člověk a společnost, včetně dějepisu a výchovy k občanství, což napomáhá pochopení společenských vazeb a historického vývoje.

Člověk a příroda, zahrnující předměty jako fyzika, chemie, přírodopis a zeměpis, které podporují pochopení přírodních jevů a vědeckých principů.

Umění a kultura, s předměty jako hudební a výtvarná výchova, je zaměřené na rozvoj estetického vnímání a kreativity.

Člověk a zdraví, který zahrnuje výchovu ke zdraví a tělesnou výchovu, klade důraz na fyzický rozvoj a zdravý životní styl.

Člověk a svět práce, připravující žáky na budoucí profesní život a rozvoj pracovních dovedností.

Od školního roku 2013/2014, který začal 1. září 2013, se finanční gramotnost stala neodmyslitelnou součástí základního vzdělání na obou stupních základních škol. Tento krok je považován za zásadní rozšíření výuky finanční gramotnosti mezi všechny žáky. Školy mají možnost integrovat finanční vzdělávání buď do existujících předmětů, nebo vytvořit nový specializovaný předmět.

Je důležité, aby bylo finanční vzdělávání povinnou součástí vzdělávacího programu, který absolvuje každý žák. Výuka může probíhat v různých formách, včetně projektové práce, a projít jí musí všichni žáci základní školy podle upraveného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (Mgr. Alena Hesová, 2011).

5 Průzkum finanční gramotnosti na Základní škole Otokara Březiny v Jihlavě

V březnu roku 2023 byl realizován můj průzkum finanční gramotnosti na Základní škole Otokara Březiny v Jihlavě.

5.1 Výzkumné otázky

Nulová hypotéza je definována jako tvrzení týkající se neznámých vlastností rozdělení pravděpodobnosti sledované náhodné veličiny ve vztahu k cílové populaci subjektů. Může se jednat o tvrzení o parametrech rozdělení pravděpodobnosti nebo o tvaru tohoto rozdělení (Matematická biologie).

V této kapitole se zaměříme na hledání souvislostí mezi výsledky žáků v oblasti finanční gramotnosti a jejich postoji, což provádíme prostřednictvím následujících výzkumných otázek

Jak se žáci hodnotí v rámci finanční gramotnosti a kolik peněz ušetří?

Jaký je vztah a zájem o rodinné finance a kryptoměny?

Jaký je vztah mezi věkem žáka a změnami cen v souvislosti s inflací?

Souvisí spolu zájem o krypto a vlastnictví bankovního účtu?

5.2 Použité metody sběru dat

5.2.1 Rozhovor

Rozhovor je veden na základě formativního rozhovoru s paní učitelkou Mgr. Hanou Hažmukovou, při němž jsou otázky formulovány jako doplňující a smysluplné v rámci výuky finanční gramotnosti. Cílem tohoto rozhovoru je zjistit, jaký je stav výuky finanční gramotnosti a jaké dovednosti by měli žáci získat v této oblasti.

5.2.2 Dotazník

Test je rozdělen do dvou částí. První část je úvodní dotazník, kde se ptám na osobní údaje a údaje týkající se finanční gramotnosti. Primárně se zaměřuje na hospodaření s penězi. Obsahuje jak výběrové, tak i doplňující otázky. Formulace otázek odpovídá úrovni poznání žáků druhého stupně základní školy.

Druhá část testu obsahovala celkem devět příkladů zaměřených na pojmy ve finanční gramotnosti, jako jsou inflace, půjčky, úvěry.

Test obsahuje výběrové i doplňující otázky. Výběrové otázky mají pouze jednu správnou odpověď, zatímco u doplňujících mohl žák zvolit podle něj nevhodnější odpověď.

5.3 Metodika analýzy dat

Pro analýzu shromažďovaných dat jsou využívány nástroje a funkce dostupné v programu Microsoft Excel. Mezi těmito funkcemi se nachází relativní a absolutní četnost. Relativní četnost vyjadřuje data v procentech, zatímco absolutní četnost udává počet výskytů.

Pomocí statistických testů ověřuji tyto nulové hypotézy:

H₀₁: Hodnocení žáků v oblasti finanční a množství peněz, které žáci ušetří, spolu nesouvisí.

H₀₂: Zájem žáků o rodinné finance a zájem o kryptoměny spolu nesouvisí.

H₀₃: Vztah mezi pohlavím žáka a změny cen v souvislosti s inflací neexistuje.

H₀₄: Zájem o krypto a vlastnictví bankovního účtu spolu souvisí.

Pro testování nulových hypotéz používám kontingenční tabulky, na které aplikuji Pearsonův χ^2 test. Tento test ověřuje odlišnosti mezi pozorovanými a očekávanými hodnotami, které definují nulovou hypotézu (Poldrack, 2019). Dále využívám Cramerovo V, což je ukazatel síly vztahu mezi zkoumanými proměnnými. Tento ukazatel může nabývat hodnot od 0 do 1. Přibližné interpretace hodnot jsou následující:

- 0 – žádný vztah,
- kolem 0,2 – slabý vztah,
- kolem 0,5 – střední vztah,
- kolem 0,7 a více – silný vztah (Univerzita Karlova, bez data vydání).

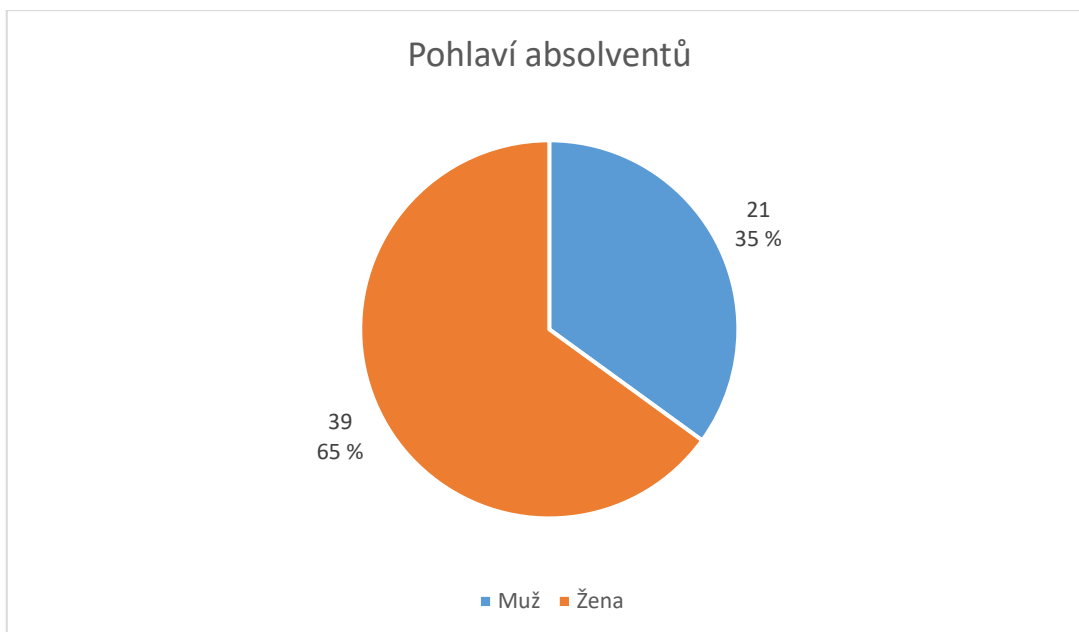
Při analýze výzkumných otázek byl využit program Jamovi. Testování nulových hypotéz probíhalo na hladině významnosti 5 %.

5.3.1 Charakteristika respondentů

Test vyplnilo 60 žáků devátých tříd A, B a C na Základní škole Otokara Březiny v Jihlavě prostřednictvím programu Google Forms. Věkový rozsah respondentů se pohybuje od 14 do 15 let. Pro tento účel je používána pouze jedna verze testu, a to elektronického Google testu.

Otázka č. 1 Jaké je tvoje pohlaví?

Cílem této otázky je zjistit pohlaví žáků, kteří se zúčastňují testu, jestli je žák muž, nebo žena.

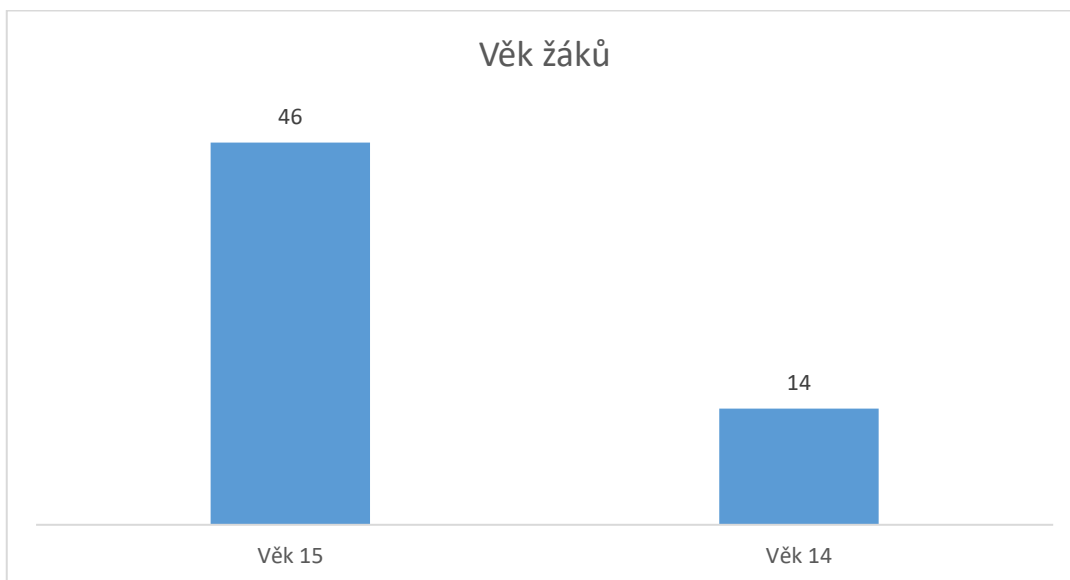

Obr. 2: Pohlaví absolventů
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Test podle Obr.2 absolvovalo 60 žáků, z toho bylo 21 mužů, což znamená 35 %, a 39 žen, což znamená 65 %.

Otázka č. 2 Kolik ti je?

Cílem této otázky je zjistit, kolik let je žákům.

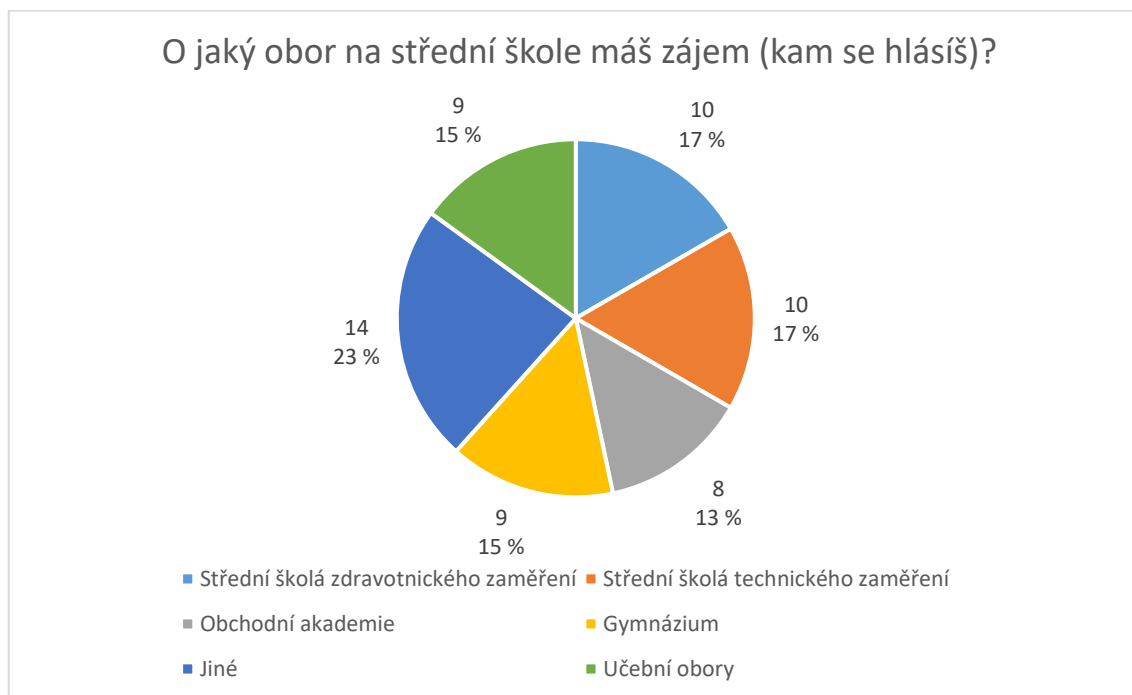

Obr. 3: Věk žáků
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafů lze vyčíst, že většině žáků bylo 15 let, ostatním je 14 let.

Otázka č. 3 O jaký obor na střední škole máš zájem (kam se hlásíš)?

Cílem této otázky bylo zjistit, na jaké střední školy se žáci hlásí.

Obr. 4: Zájem o obor na střední škole

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu je patrné, že většina žáků se přihlašuje na školy, které nejsou v nabídce výběru. Tuto volbu dělá 14 žáků, což představuje 23 %. Na druhém místě jsou střední školy se zaměřením na zdravotnictví, kam se hlásí 10 žáků, což představuje 17 %. Stejné procento má zájem o střední školy s technickým zaměřením, kam se hlásí 10 žáků. Dalších 9 žáků volí gymnázium, což odpovídá 15 % z celkového počtu. Učební obory si vybírá také 9 žáků. Na posledním místě je zájem o obchodní akademii, kde chce studovat 8 žáků.

5.3.2 Výsledky z přímého rozhovoru

V jakém ročníku se zařazuje výuka finanční gramotnosti do škol?

Finanční gramotnost se zařazuje do výuky v 8. a 9. ročníku v rámci předmětů finanční gramotnost a částečně i v matematice.

Jaké výstupy by měli žáci získat?

Žáci mají získat dovednosti v oblasti finanční gramotnosti, které se zaměřují na pochopení základních finančních konceptů a schopnost jejich praktického využití v běžném životě.

Jaké znalosti a dovednosti z toho vyplývají?

Mezi tyto dovednosti patří správa osobních financí, rozpoznání různých finančních produktů a schopnost posoudit rizika a výhody spojené s finančními rozhodnutími.

Jaké výchozí znalosti mají konkrétně žáci?

Školní vzdělávací program zahrnuje témata, jako jsou identifikace různých typů investic, rozpočtování, porozumění úrokům a inflaci a také schopnost rozpoznat a zhodnotit finanční rizika. Z toho vyplývá důležitost, aby žáci měli základní povědomí o matematice a základních aritmetických operacích, jako jsou sčítání, odečítání, násobení a dělení, které jsou nezbytné pro pochopení finančních principů.

Žáci jsou nyní vybaveni matematickými znalostmi, které jim umožňují praktické uplatnění v oblasti finanční gramotnosti. Tyto dovednosti jim pomáhají porozumět různým finančním situacím a řešit je, včetně praktických příkladů, jako jsou výpočty s inflací, úroky a další finanční operace.

Jaká je problematická oblast v rámci výuky finanční gramotnosti?

Problematická oblast, že oblast finanční gramotnosti nemá dostatečný prostor v rámci výuky. Mělo by být věnováno více vyučovacími hodin týdně. Také by měla být více propojena s matematickými příklady a učením, aby byla pro žáky atraktivnější a lépe aplikovatelná v praxi.

Jak dlouho se učí finanční gramotnost a jaké je její zaměření?

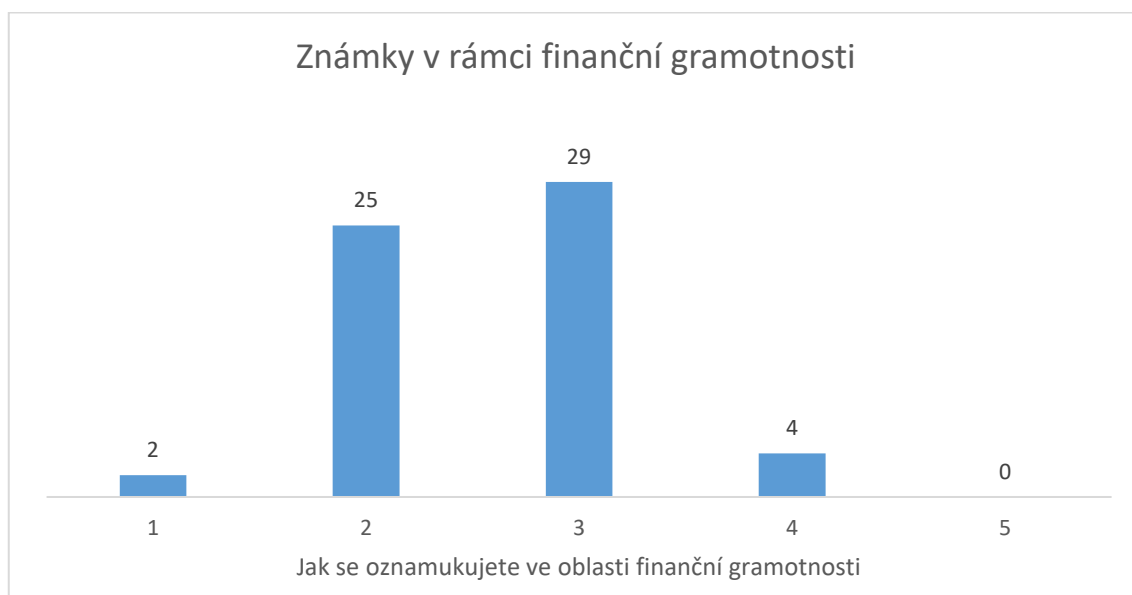
Finanční gramotnost se začala vyučovat na základní škole kolem roku 2013.

5.4 Výsledky úvodního dotazníku

Úvodní test obsahoval otázky týkající se osobních informací o žácích a také se zaměřoval na to, jak by se žáci ohodnotili v oblasti finanční gramotnosti. Zjišťují také, zda žáci dostávají kapesné, a pokud ano, jak vysoká je to částka.

Otázka č. 4 Jak by ses o známkoval v oblasti finanční gramotnosti?

Cílem této otázky je zjistit, jak by se o známkovali žáci ohledně znalosti ve finanční gramotnosti.

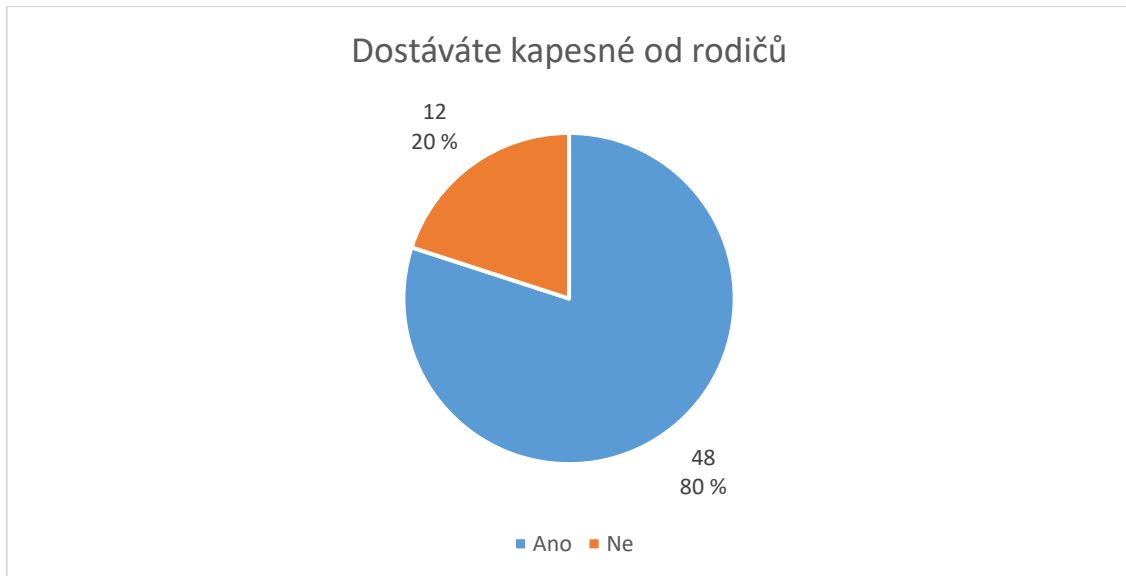
Obr. 5: Známky v rámci finanční gramotnosti

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Popis grafu ukazuje rozložení známek mezi žáky. Většina získává známku 3 (29 žáků), následovaná známkou 2 (25 žáků). Méně žáků dostává známky 1 a 4. Z grafu lze vyčíst, že se většina žáků hodnotí velmi dobře a průměrně.

Otázka č. 5 Dostáváš kapesné od rodičů?

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli žáci dostávají kapesné od rodičů.

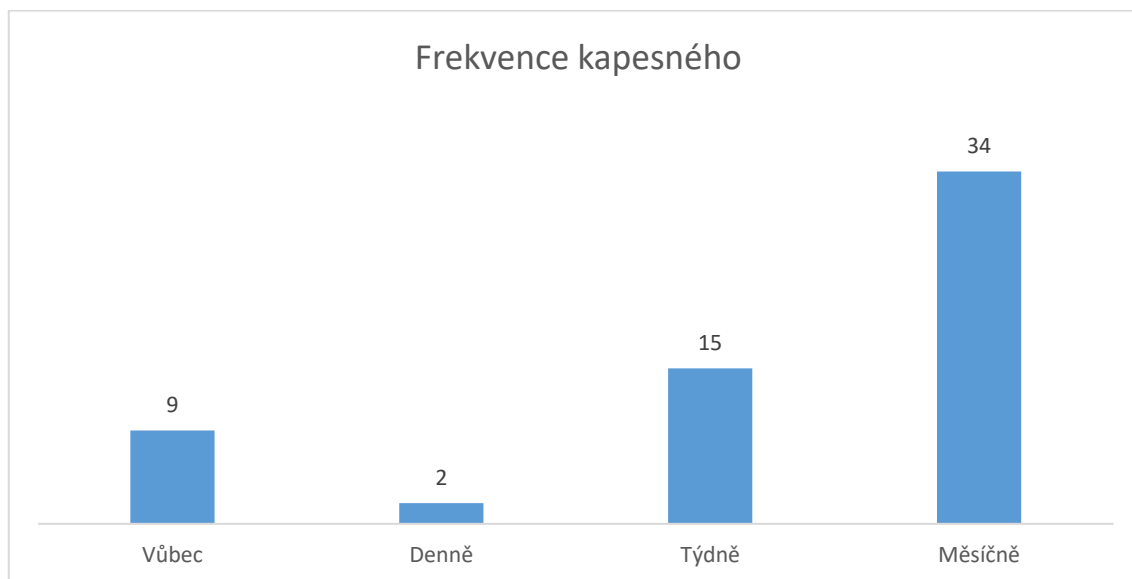
Obr. 6: Dostáváte kapesné od rodičů

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu vyplývá, že 80 % žáků dostává kapesné od svých rodičů, zatímco 20 % ne. Tento údaj sám o sobě neumožňuje jednoznačné závěry o schopnosti žáků pracovat s penězi. Je možné, že žáci, kteří kapesné dostávají, mají příležitost učit se finanční odpovědnosti a správě peněz, ale nelze automaticky předpokládat, že ti, kteří kapesné nedostávají, jsou ve finančních dovednostech méně zdatní. Interpretace by měla zohlednit různé rodinné a sociálně-ekonomické faktory ovlivňující tuto situaci.

Otázka č. 6 Jak často dostáváš kapesné od rodičů?

Cílem této otázky bylo zjistit frekvenci kapesného žáků, kteří test absolvovali.

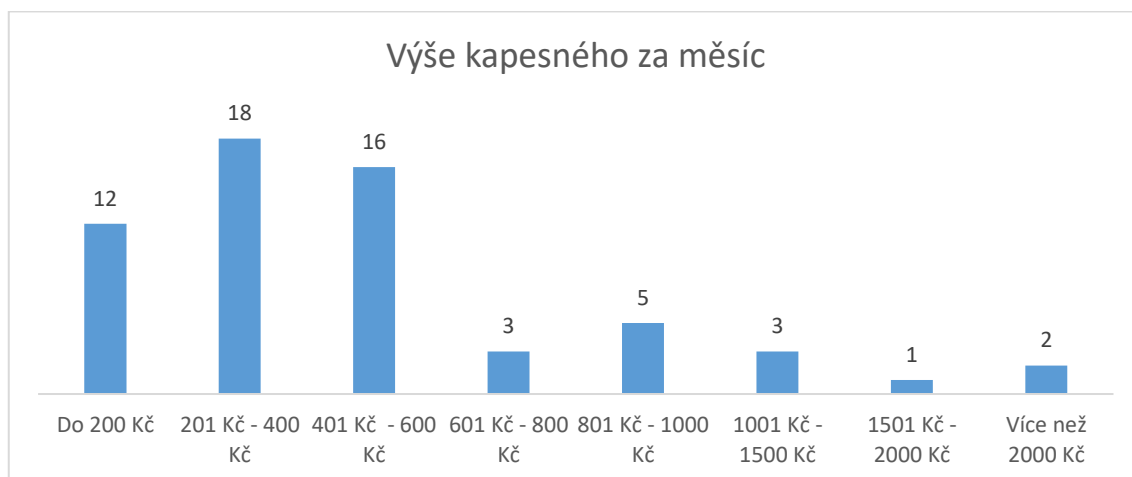
Obr. 7: Frekvence kapesného

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Graf z dokumentu ukazuje frekvenci, s jakou žáci dostávají kapesné. Nejvíce žáků (34) dostává kapesné měsíčně. Týdně dostává kapesné 15 žáků a denně pouze 2 žáci. Zbývajících 9 žáků kapesné vůbec nedostává. Tyto údaje naznačují, že měsíční poskytování kapesného je nejčastější a může odrážet snahu rodičů učit děti plánovat a spravovat své finanční prostředky na delší dobu.

Otázka č. 7 Jak vysoké je tvoje kapesné za měsíc?

Cílem této otázky bylo zjistit, kolik žáci dostávají měsíčně kapesné.

Obr. 8: Jak vysoké je tvoje kapesné za měsíc

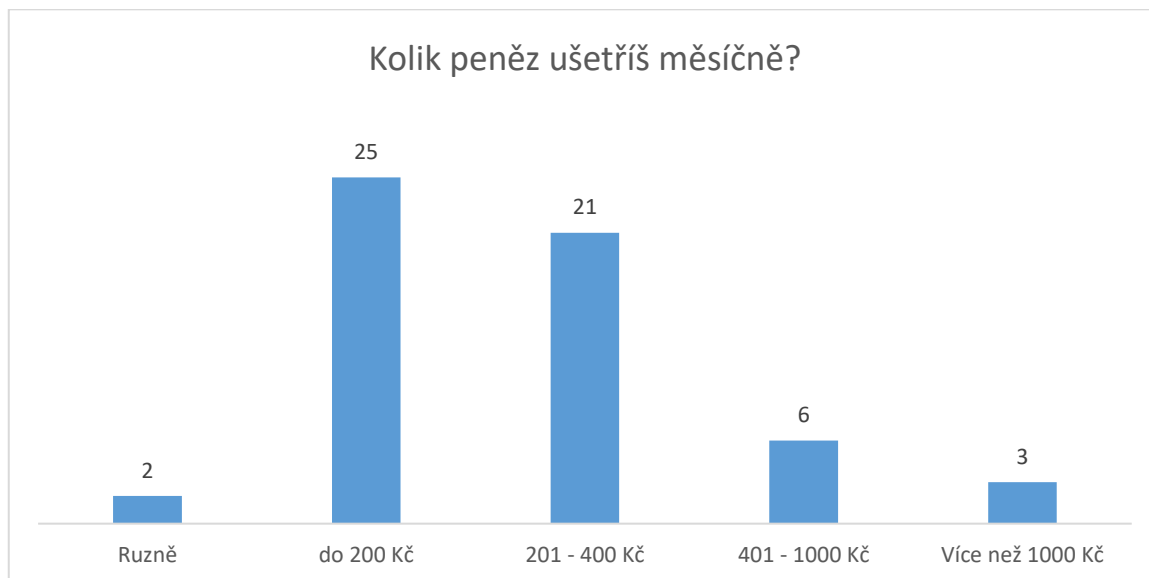
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Graf ukazuje rozložení výše kapesného, které žáci dostávají za měsíc. Interval částek je rozdělen od částky 200 Kč až po více než 2000 Kč. Nejvíce žáků (18) dostává kapesné v rozmezí 201–400 Kč, následuje skupina s 16 žáky s kapesným ve výši 401–600 Kč. Naopak nejméně žáků

(1–2) dostává kapesné ve výši 1501–2000 Kč a více než 2000 Kč. Tyto výsledky naznačují, že většina žáků má omezené finanční prostředky nebo rodiče preferují poskytovat menší částky s cílem výchovy k finanční odpovědnosti

Graf č. 8 Kolik peněz ušetříš měsíčně?

Cílem této otázky je zjistit, zda jsou žáci schopni ušetřit částku, kterou dostávají jako kapesné od rodičů každý měsíc, a zda dokáží investovat tyto finanční prostředky do budoucnosti.

Obr. 9: Kolik peněz ušetříš měsíčně?

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Graf v dokumentu ukazuje, kolik peněz ušetří žáci měsíčně. Nejvíce žáků (25) ušetří do 200 Kč měsíčně, následují 21 žáků, kteří ušetří mezi 201 a 400 Kč. Menší počet žáků (6) ušetří mezi 401 a 1000 Kč a nejméně (3) žáci ušetří více než 1000 Kč. Tato data naznačují, že většina žáků má omezené finanční prostředky, nebo se učí základním úsporným návykům.

Otázka č. 9 Máš svoji platební kartu?

Cílem této otázky bylo také zjistit, jestli žáci mají svoji platební kartu a jestli jsou schopni ji používat k placení nebo k vybírání hotovosti atd.

Obr. 10: Máš svoji platební kartu?

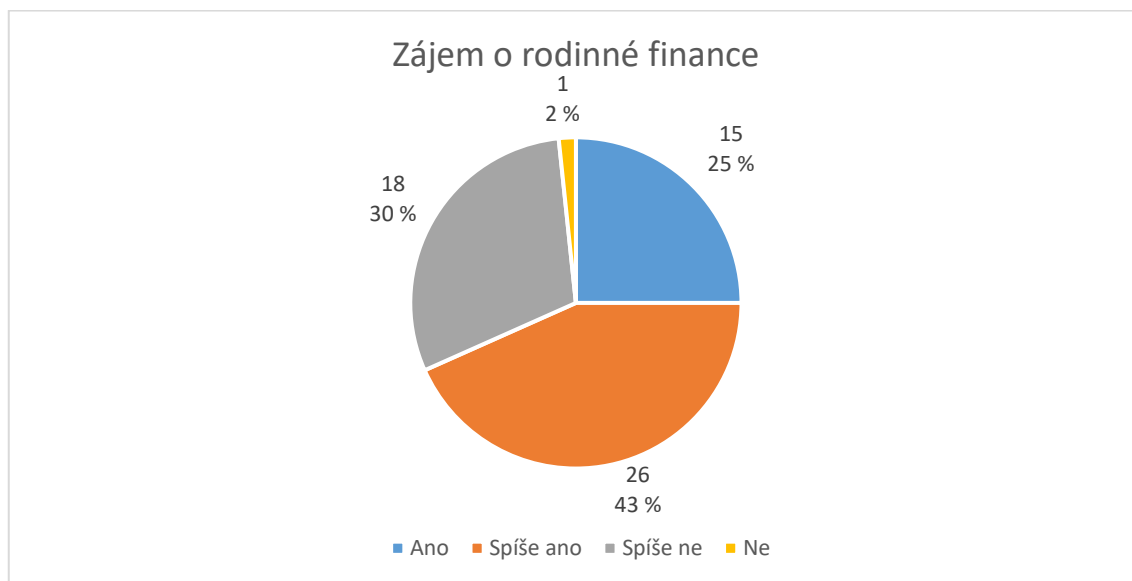
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Graf ukazuje, že 33 žáků má vlastní platební kartu, zatímco 27 žáků platební kartu nemá. Tato data naznačují, že většina žáků má přístup k elektronickým platebním metodám, což může odrážet jejich zapojení do moderního finančního světa a možná i jejich základní finanční gramotnost. Současně existuje skupina žáků, kteří tuto možnost nemají, což může být způsobeno různými faktory, jako jsou rodinné finance, preference nebo věk.

V každém případě vlastnictví platební karty může být jedním z aspektů, který odráží úroveň finanční gramotnosti žáků a jejich zkušenosti s finančními transakcemi.

Otázka č. 10 Zájem o rodinné finance

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli žáci mají zájem o rodinné finance.

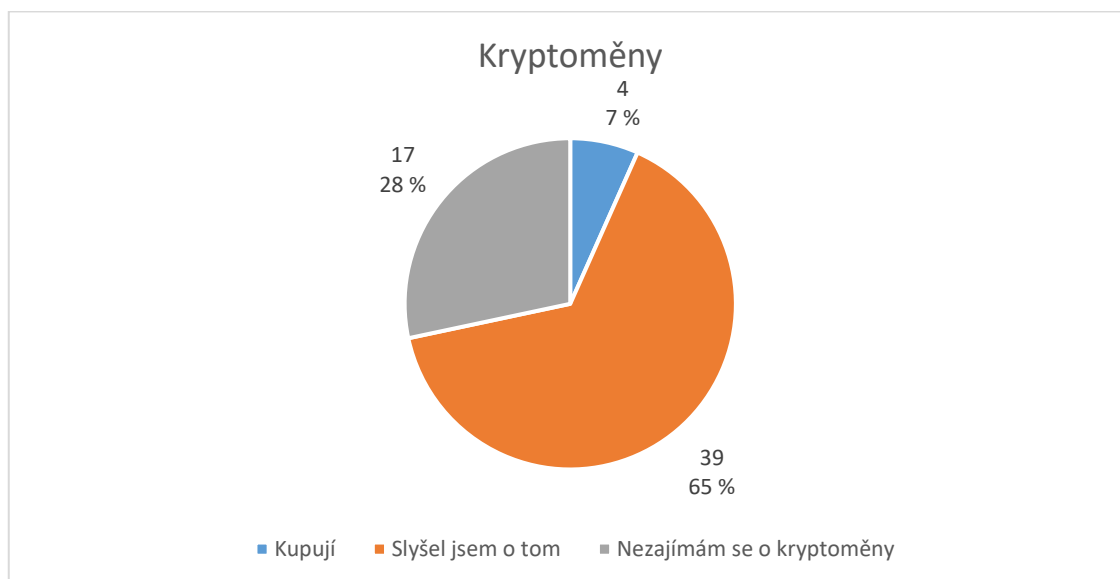
Obr. 11: Zájem o rodinné finance

Zdroj: vlastní zpracování

Většina žáků (41) projevuje alespoň zájem až mírný zájem o rodinné finance, což naznačuje otevřenost ke zlepšení finanční gramotnosti. Naopak 19 žáků má menší nebo žádný zájem, což může souviset s rozdílnou expozicí finančním tématům doma. Tento trend ukazuje na význam výuky finanční gramotnosti ve školách, která by mohla být prospěšná pro mnoho žáků a jež zdůrazňuje důležitost rodinného prostředí v rozvoji finančního povědomí.

Otázka č. 11 Kupuješ kryptoměny?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda žáci kupují kryptoměny, nebo jestli alespoň o tom slyšeli.

Obr. 12: Kryptoměny

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

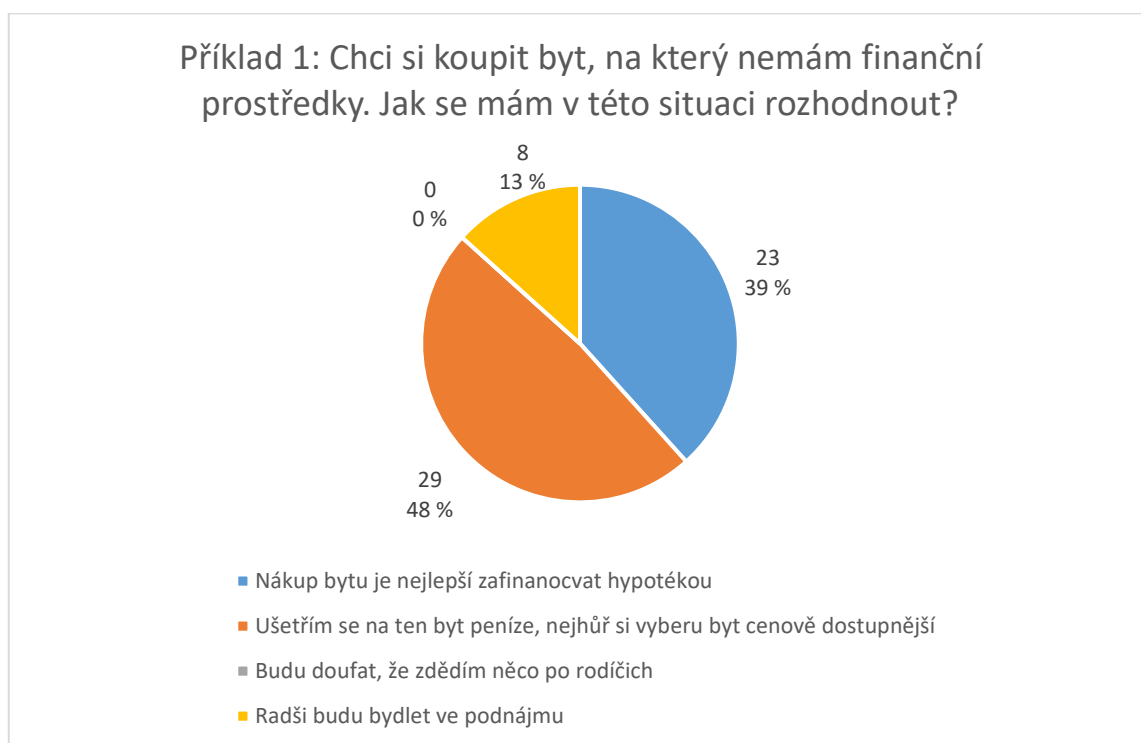
Většina žáků (39) je obeznána s kryptoměny, ale pouze malý počet (4) se aktivně zapojuje do jejich nákupu. Značný počet žáků (17) vyjádřil nezájem o kryptoměny. Tato data naznačují, že ačkoliv kryptoměny jsou mezi žáky známým pojmem, jejich aktivní zapojení do tohoto trhu je omezené, což může odrážet nedostatečné znalosti, omezený přístup k finančním prostředkům nebo opatrnost vůči rizikům spojeným s kryptoměny.

5.5 Příklady ohledně finanční gramotnosti

V této části jsou příklady, které měly za úkol poznat, jestli žáci umí pracovat s pojmy

Otázka č. 12 Nákup bytů

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli žáci umí počítat příklad, který zahrnuje nákup bytů, když nemají finanční prostředky, tím pádem si můžeme udělat představu, jak žáci budou umět s touto problematikou pracovat v budoucnu.

Obr. 13: Nákup nemovitosti

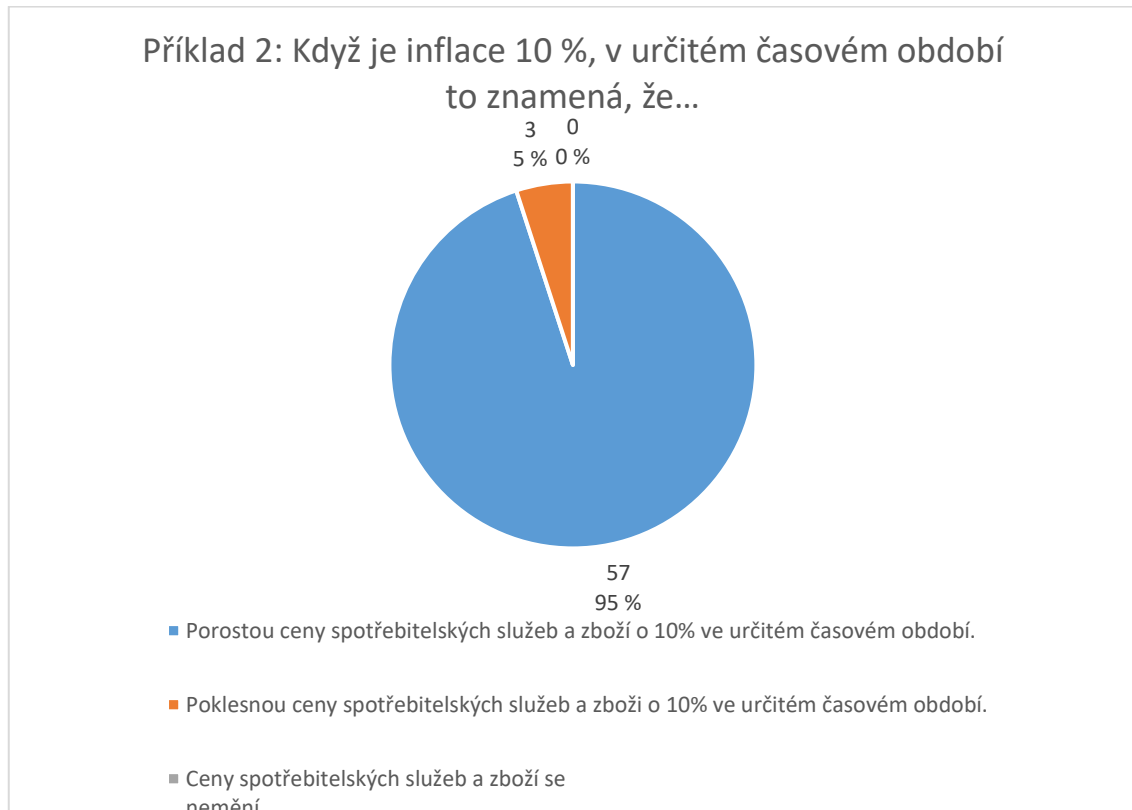
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Graf zobrazuje, jak by se žáci rozhodli v situaci, kdy by si chtěli koupit byt, ale neměli by na něj finanční prostředky. Největší skupina (29 žáků) by peníze na byt ušetřila, 23 by volilo hypotéku, 8 preferovalo bydlení v podnájmu, ale nikdo by se nespolehal na dědictví po rodičích. Tato data naznačují, že žáci mají tendenci upřednostňovat spoření a tradiční finanční rozhodnutí před spekulativními nebo nejistými možnostmi.

U této otázky nebyla žádná správná odpověď, ale cílem bylo zjistit, jak žáci subjektivně chápou problematiku bydlení a jak by ji subjektivně řešili.

Otázka č. 13 Když je inflace 10 %, v určitém časovém období, to znamená, že ...

Cílem této otázky bylo zkoumat, jak jsou na tom žáci s pojmem inflace a jak s ním pracují.

Obr. 14: Inflace v určitém časovém období

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

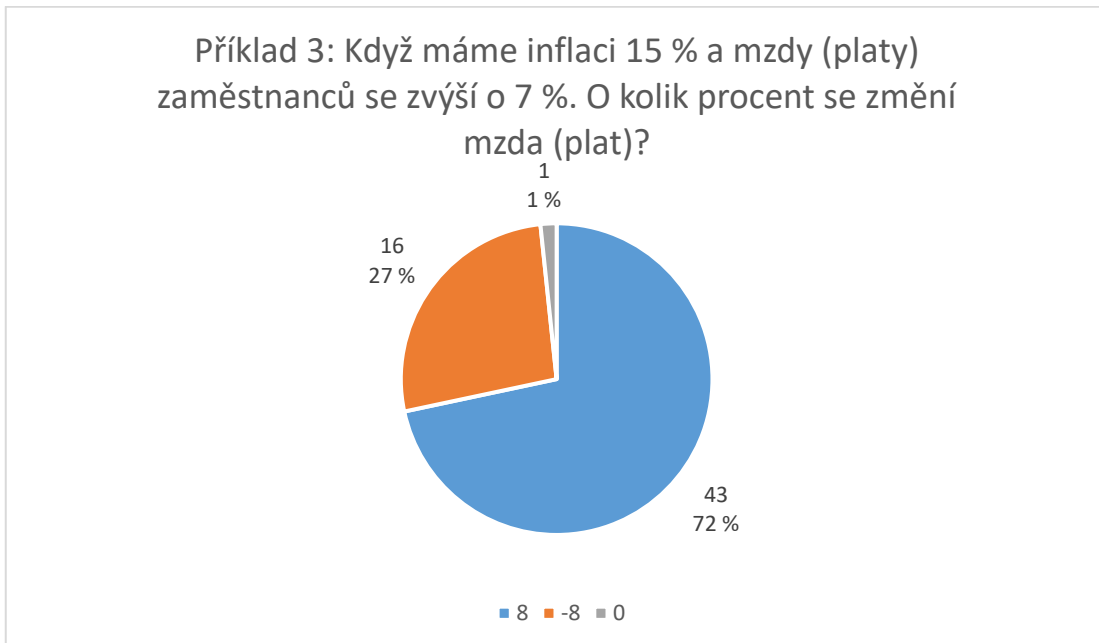
Z výsledků vyplývá, že většina respondentů správně odpověděla na otázku týkající se růstu cen spotřebního zboží. Toto lze interpretovat tak, že správné odpovědi mohou reflektovat efektivitu výuky finanční gramotnosti nebo obecnější povědomí o ekonomických principech a finančních mechanismech. Tento výsledek může být důsledkem kvalitní výuky, čímž by bylo možné potvrdit, že programy finančního vzdělávání mohou mít významný pozitivní dopad na znalosti a povědomí žáků v této oblasti.

Správná odpověď je: Porostou ceny spotřebitelských služeb a zboží o 10 % v určitém časovém období.

Otázka č. 14 Když máme inflaci 15 % a mzdy zaměstnanců se zvýší o 7 %, kolik činí reálná mzda?

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli žáci umí pracovat s problematikou inflace a zároveň zvýšení platu.

Obr. 15: Inflace a zvýšení mezd

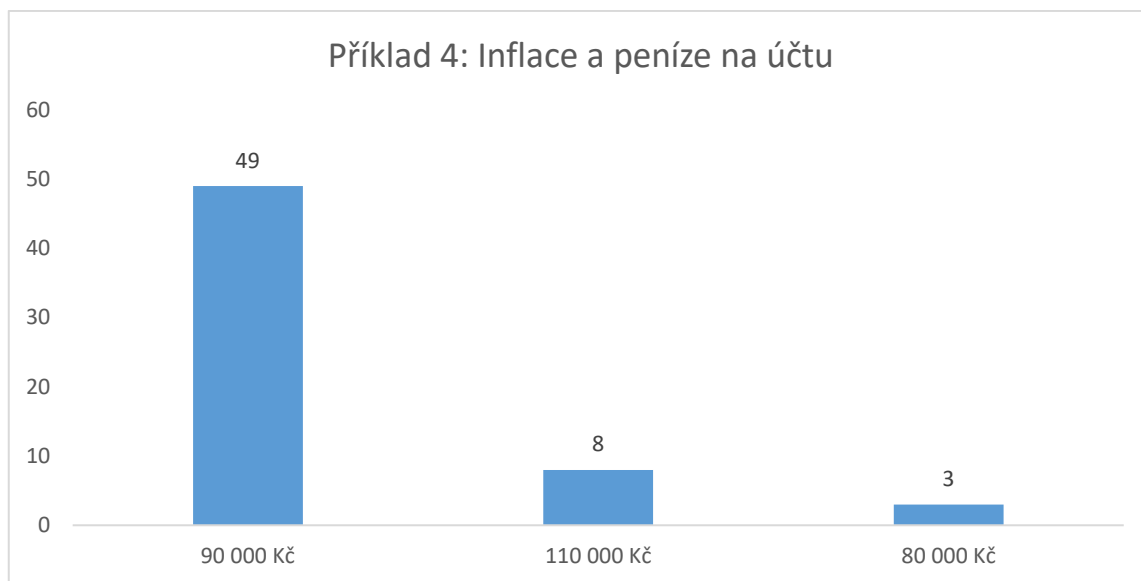
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu je patrné, že 16 žáků, tedy 27 % odpovědělo správně (8). Dalších 43 žáků, což představuje 72 %, odpovědělo na otázku špatně (-8). Jeden žák také zvolil chybnou odpověď 0, což je 1 %. Tyto výsledky naznačují, že většina žáků zodpověděla otázku špatně, což může být důsledkem toho, že zahrnovala více pojmů – inflace a zvýšení platů.

Správná odpověď je: -8

Otázka č. 15 Vaši rodiče mají 100 000 Kč na účtu, inflace je 10 %. Kolik budou mít za 1 rok?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda žáci rozumí pojmu „inflace v souvislosti s penězi, které jsou na běžném bankovním účtu“ a jak jsou s tím schopni pracovat.

Obr. 16: Inflace a peníze na účtu

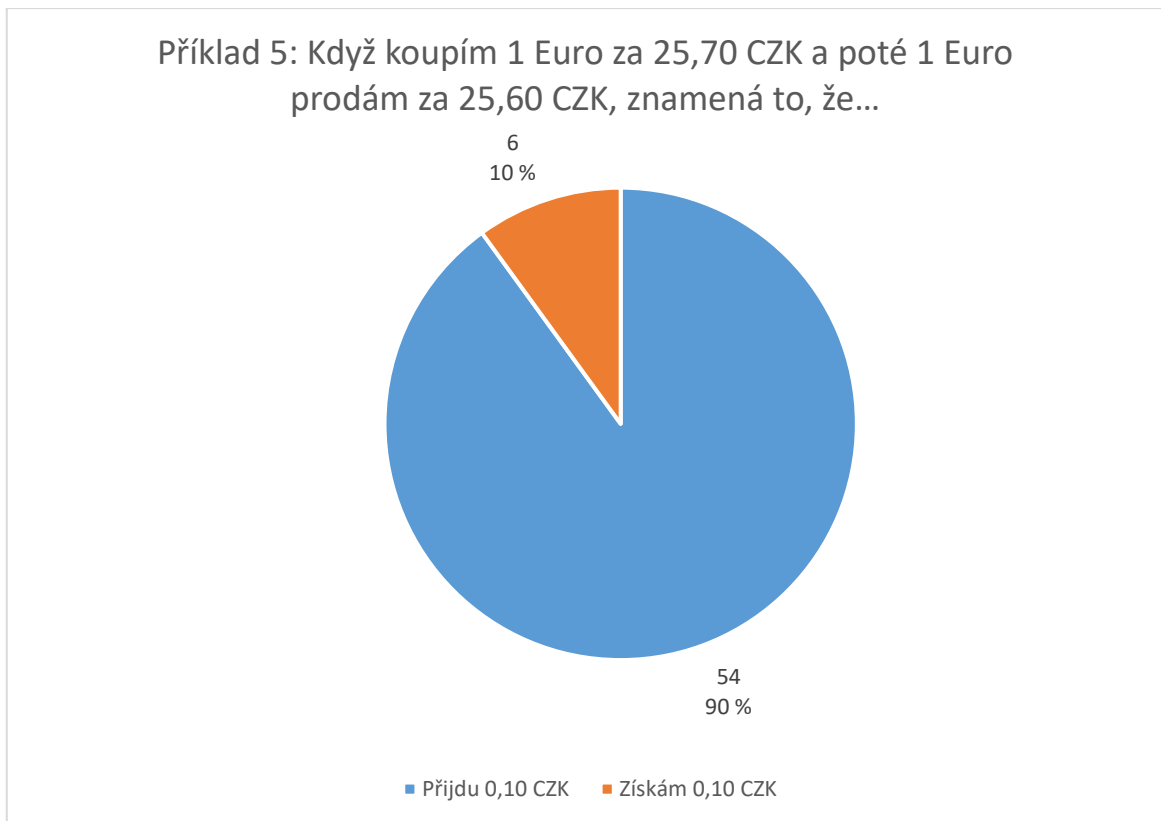
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Správná odpověď je: 90 000 Kč

Z grafu je patrné, že většina žáků odpověděla, že jejich rodiče budou mít na účtu 90 000 Kč, což byla správná odpověď. Tato odpověď byla zvolena většinou respondentů. Interpretace těchto výsledků ukazuje, že drtivá většina žáků reagovala správně na otázku, což je důsledek dobrého výukového programu v oblasti finanční gramotnosti. To naznačuje, že školní vzdělávací systém účinně zahrnuje učení o finančních pojmech a souvisejících tématech, což přispívá k lepší finanční gramotnosti žáků.

Otázka č. 16 Když koupím 1 Euro za 25,70 CZK a poté 1 Euro prodám za 25,60 CZK, znamená to, že ...

Cílem této otázky bylo zjistit, jak jsou na tom žáci s počítáním příkladu, který se týká kurzové výměny peněz. Mohli jsme tak zjistit, jak jsou žáci připraveni pracovat v budoucnu s problematikou kurzové výměny.

Obr. 17: Kurzový příklad

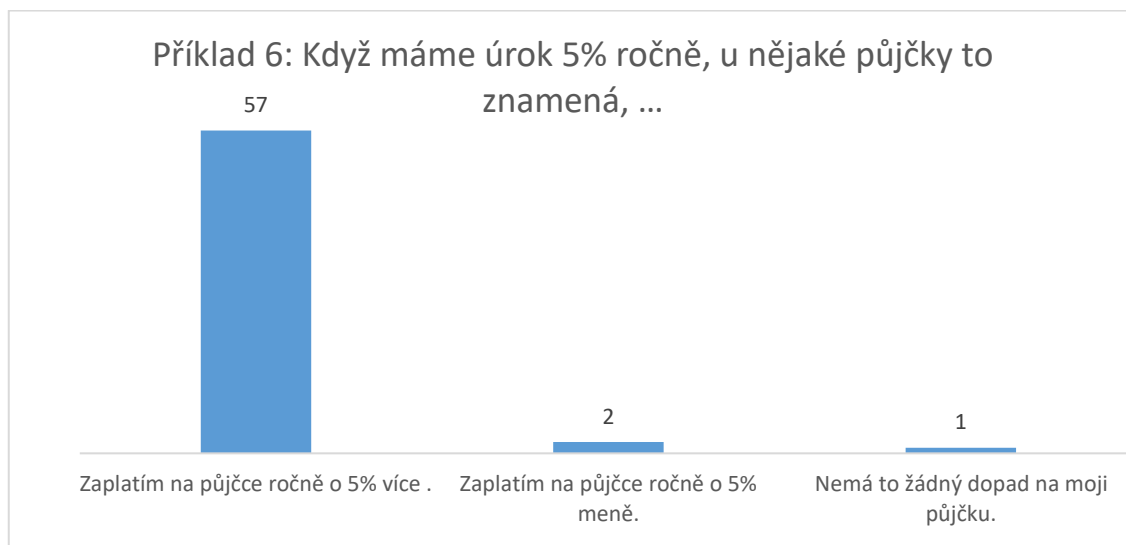
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu je patrné, že 54 žáků, což představuje 90 % respondentů, odpovědělo správně, že při daném scénáři přijde o 0,10 CZK, což byla správná odpověď. Zbývajících 6 žáků, tedy 10 %, odpovědělo, že získá 0,10 CZK, což byla nesprávná odpověď. Z těchto výsledků můžeme vyvodit, že většina žáků zvolila správnou odpověď na otázku, což může být výsledek dobrého vzdělávacího programu, který žáky dobře připravil na takovéto situace v rámci finanční gramotnosti. Tato interpretace odpovídá také informacím poskytnutým učitelkou základní školy během rozhovoru.

Správná odpověď je: přijdu 0,10 CZK

Otázka č. 17 Když máme úrok 5 % ročně u nějaké půjčky, znamená to, že ...

Cílem této otázky bylo, zda žáci umí pracovat s pojmem úrok v rámci půjčky.

Obr. 18: Úrok a půjčka

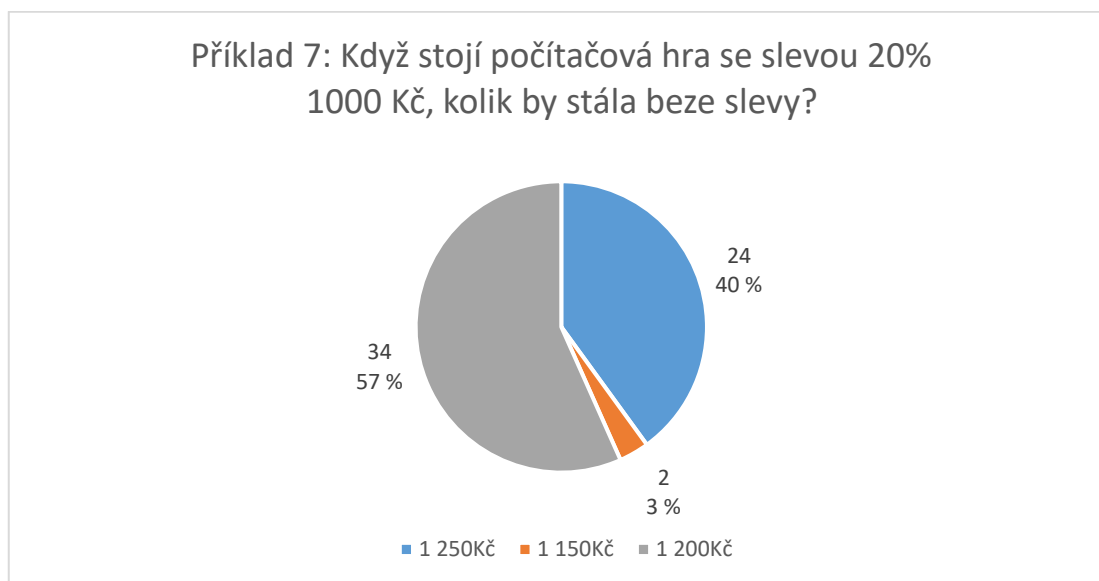
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Analýza grafu odhaluje, že většina respondentů, konkrétně 57 ze 73 žáků, správně identifikovala, že úrok při půjčce činí 5 %. Tato skutečnost ukazuje na dobrou úroveň finanční gramotnosti mezi žáky, kteří projevili znalost a porozumění konceptu úroku. Výsledek naznačuje, že vzdělávací programy úspěšně začleňují finanční vzdělávání do školního kurikula, což umožňuje žákům aplikovat matematické a finanční dovednosti v praktických situacích. Tento trend podporuje potřebu pokračovat ve vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti, které je klíčové pro osvojení si zdravých finančních návyků a řízení financí v budoucnosti.

Správná odpověď je: Zaplatím na půjčce ročně o 5 % více.

Otázka č. 18 Když stojí počítačová hra se slevou 20 % 1000 Kč. Kolik by stála bez slevy?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda žáci zvládnou spočítat trojčlenku, když se tam přidá procentuální sleva.

Obr. 19: Nákup her se slevou

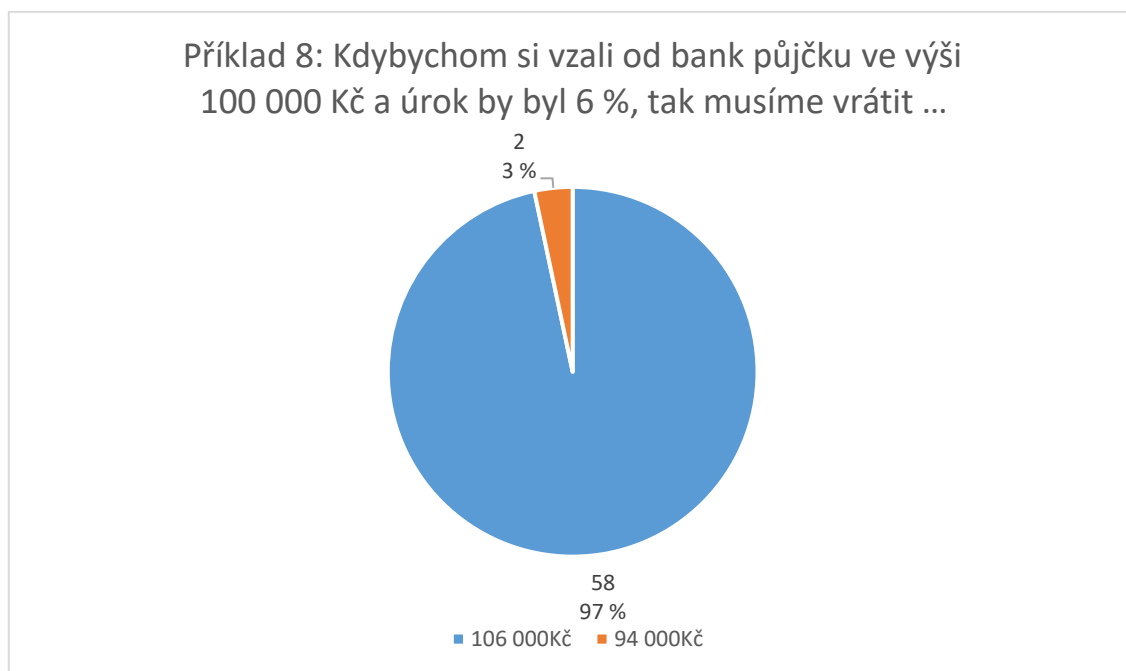
Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu vyplývá, že 24 žáků, což představuje 40 %, odpovědělo správně. Dalších 34 žáků, tedy 57 % respondentů, uvedlo nesprávnou částku 1200 Kč. Zbývající dva žáci odpověděli také chybně. Tato data naznačují, že většině žáků činí potíže počítat složitější trojčlenky, a to zejména v situacích, kdy není postup jejich sestavení zřejmý.

Správná odpověď je: 1 250 Kč

Otázka č. 19 Kdybychom si vzali od bank půjčku ve výši 100 000 Kč a úrok by byl 6 %, musíme vrátit.

Cílem příkladu bylo zjistit, jestli žáci umí pracovat s pojmy půjčka a úrok v rámci příkladu.

Obr. 20: Půjčka a úrok

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu je zřejmé, že 58 žáků, tedy 97 % respondentů, odpovědělo správně, že výsledná částka je 106 000 Kč, zatímco jen dva žáci odpověděli špatně. Tento výsledek naznačuje, že většina žáků má dobrou úroveň finanční gramotnosti, což může odrážet efektivitu vzdělávacího systému v oblasti financí. Skoro všichni žáci správně vyřešili finanční výpočet, což ukazuje na to, že školní programy úspěšně připravují žáky na podobné finanční situace.

Správná odpověď je: 106 000 Kč

Otázka č. 20 Když mám 5 míčů, každý mě stál 1000 Kč a prodám každý za 1200 Kč, tak kolik budu mít?

Cílem této otázky bylo vyzkoušet vědomosti v oblasti nákupu a prodeje v rámci příkladů.

Obr. 21: Nákup míčů

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Z grafu vyplývá, že 59 žáků, tedy 98 % respondentů, odpovědělo správně, že zisk činí 1000 Kč. Pouze jeden žák odpověděl špatně. Tento výsledek ukazuje, že většina žáků dobře chápe finanční výpočty, což může být výsledkem efektivního vzdělávacího programu. Povzbudivé je, že většina žáků zvládla správně vyřešit daný finanční výpočet, což naznačuje, že vzdělávací systém poskytuje žákům dobře zakotvené znalosti a dovednosti pro řešení finančních situací v reálném životě.

Správná odpověď je: Mám zisk 1000 Kč.

6 Verifikace nulových hypotéz

V tomto oddílu jsou řešeny výzkumné otázky s využitím kontingenčních tabulek, Pearsonova χ^2 testu a Cramerova V.

Nulová hypotéza č. 1

H_{01} : Hodnocení žáků v oblasti finanční a množství peněz, které žáci ušetří, spolu nesouvisí.

Tab. 1: Kontingenční tabulka k nulové hypotéze č. 1

Kolik peněz ušetříš	Hodnocení finanční gramotnosti				Total
	1	2	3	4	
Různě	1	1	0	2	4
do 200 Kč	0	5	18	2	25
201–400 Kč	0	12	9	0	21
401–1000 Kč	0	5	1	0	6
Více než 1000 Kč	1	2	1	0	4
Total	2	25	29	4	60

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Tab. 2: Pearsonův X2 test

	Value	df	p
χ^2	39.9	12	< .001
N	60		

Zdroj: vlastní zpracování (2023)

Na hladině významnosti 5 % lze zamítnout nulovou hypotézu H_{01} .

Tab. 3: Nominal

	Value
Phi-coefficient	NaN
Cramer's V	0.471

Zdroj: vlastní zpracování

Z této tabulky můžeme vidět, že Cramerovo V je hodnota 0.471, což označuje střední vztah mezi hodnocením finanční gramotnosti a žáky ušetřených peněz.

Tato sebehodnocení odrážejí rozdíly ve finanční gramotnosti žáků v různých úrovních úspor, což naznačuje rozmanitost v jejich schopnostech a porozumění finančním konceptům. Bylo zjištěno, že v oblasti finanční gramotnosti se žáci sami hodnotili. Mezi čtyřmi žáky, kteří našetřili různé částky peněz, se jeden ohodnotil známkou (1), další známkou (2) a dva známkou (4). V kategorii žáků, kteří ušetřili do 200 Kč, se 5 z 25 ohodnotilo známkou (2) a většina, tedy 18 ze 25, se ohodnotila známkou (3). Dva z 25 žáků se ohodnotili známkou (4). V rozmezí 201–400 Kč se 12 z 25 žáků ohodnotilo známkou (2) a 9 ze zbývajících 21 žáků známkou (3). V intervalu 401–1000 Kč se 5 ze 6 žáků ohodnotilo známkou (2) a poslední žák se ohodnotil známkou (3). Mezi žáky, kteří našetřili více než 1000 Kč, se jeden ohodnotil známkou (1), dva známkou (2) a jeden známkou (3).

Nulová hypotéza č. 2

H02: Zájem žáků o rodinné finance a zájem o kryptoměny spolu nesouvisí.

Tab. 4 : Zájem o kryptoměny

Zájem o rodinné finance	Zájem o kryptoměny			Total
	Kupují	Slyšel jsem o tom	Nezajímám se o kryptoměny	
Ano	1	11	3	15
Spíše ano	2	17	7	26
Spíše ne	1	11	6	18
Ne	0	0	1	1
Total	4	39	17	60

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Tab. 5: Pearsonův X2 test

	Value	df	p
χ^2	3.35	6	0.764
N	60		

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Na hladině významnosti 5 % nelze zamítnout nulovou hypotézu H_{02}

Tab. 6: Nominal

	Value
Phi-coefficient	NaN
Cramer's V	0.167

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Z tabulky můžeme vidět, že Cramerovo V je v hodnotě 0.167, což znamená, že neexistuje vztah mezi zájmem o kryptoměny a zájmem o rodinné finance.

Z tabulky lze vyčíst, že z oblasti, kde žáci odpověděli ano, že mají zájem o rodinné finance, tak 1 z 15 žáků odpověděl, že kupuje kryptoměny, zatímco 11 z 15 odpovědělo, že o nich slyšeli, a 3 z 15 odpověděli, že se o kryptoměny nezajímají. Kde žáci odpověděli, že spíše mají zájem o kryptoměny, tak 2 z 26 žáků je i kupují, a 17 z 26 žáků odpovědělo, že o nich slyšeli, 7 z 26 se o kryptoměny nezajímá. Kde žáci odpověděli spíše ne, tak 1 z 18 žáků kupuje kryptoměnu, 11 z 18 žáků o nich slyšelo a 6 z 18 žáků odpovědělo, že se o kryptoměny nezajímá, a v části, kde odpověděli ne na zájem o rodinné finance, 1 žák odpověděl, že se nezajímá o kryptoměny.

Nulová hypotéza č. 3

H₀₃: Vztah mezi věkem žáka a změnami cen v souvislosti s inflací neexistuje

Tab. 7: Změna cen a pohlaví

Věk	změna cen v souvislosti s inflací		Total
	-10	10	
14	1	13	14
15	2	44	46
Total	3	57	60

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Tab. 8 Pearsonův X2 test

	Value	df	p
χ^2	0.177	1	0.674
N	60		

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Na hladině významnosti 5 % nelze zamítnout nulovou hypotézu H₀₃.

Tab. 9: Nominal

	Value
Phi-coefficient	0.0542
Cramer's V	0.0542

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Z tabulky lze vidět, že Cramerovo V je v hodnotě 0.0542, což znamená, že neexistuje žádný vztah mezi věkem žáka a změnami cen v souvislosti s inflací.

Z tabulky lze vyčíst, že ze 14členné skupiny 14letých žáků 13 zvolilo správnou odpověď, což činí 93 %. Ve skupině 46 žáků ve věku 15 let bylo 44 správných odpovědí, což činí 96 %. Z toho je zřejmé, že neexistuje téměř žádný rozdíl mezi odpověďmi 14- a 15letých žáků.

Nulová hypotéza č. 4

H₀₄: Vztah mezi vlastnictvím platební karty a zájmem o kryptoměny neexistuje

Tab. 10: Zájem o kryptoměny a vlastnictví platební karty

Máš svoji platební kartu	Zájem o kryptoměny			Total
	Kupují	Slyšeli jsem o tom	Nezajímají mě kryptoměny	
Ano	3	24	6	33
Ne	1	15	11	27
Total	4	39	17	60

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Tab. 11: Pearsonův X2 test

	Value	df	p
χ^2	3.99	2	0.136
N	60		

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Na hladině významnosti 5 % nelze zamítnout nulovou hypotézu H_{04} .

Tab. 12: Nominal

	Value
Phi-coefficient	0.0542
Cramer's V	0.0542

Zdroj: vlastní zpracování (2024)

Z tabulky lze vyčíst, že Cramerovo V má hodnotu 0.0542, to znamená, že žádný vztah mezi vlastnictvím kreditní karty a zájmem o kryptoměny neexistuje.

Z tabulky č. 10 lze vyčíst, že ze 33 žáků, kteří mají vlastní platební kartu, 3 odpověděli, že kupují kryptoměny, 24 o kryptoměnách slyšelo a zbylých 6 se o kryptoměny nezajímá. Z 27 žáků, kteří svoji vlastní platební kartu nemají, pouze 1 odpověděl, že kupuje kryptoměnu, 15 o kryptoměnách slyšelo a zbývajících 11 se o kryptoměny nezajímá.

7 Zhodnocení výzkumných otázek:

V rámci dotazníku rozdaného mezi žáky byly získány cenné informace týkající se jejich vzdělávacích preferencí, finanční situace a znalostí. Co se týče volby škol, žáci vykazovali vysokou míru diverzity v tom, jaké typy vzdělávacích institucí preferují, což odráží různorodost jejich zájmů a plánů na budoucí kariéru.

Ve finančním kontextu je zajímavým zjištěním, že 80 % žáků pravidelně dostává kapesné od svých rodičů. Naopak zbývajících 20 % žáků kapesné nedostává, což může být odrazem ekonomické situace jejich rodin nebo výchovné strategie rodičů zaměřené na samostatnost v oblasti financí.

Pokud jde o to, jak žáci hodnotili sami sebe, většina (29 ze 60) se hodnotila průměrnou známkou 3, zatímco další významná skupina (25 ze 60) se hodnotila nadprůměrnou známkou 2. Tato sebehodnocení naznačují, že žáci mají tendenci považovat své školní výkony za dobré až průměrné.

Dalším aspektem byla část dotazníku, kde byly příklady ohledně FG. Žáci byli tázáni na témata jako inflace, kurzový rozdíl, úrokové sazby a půjčky. Zájem o tato témata a schopnost na ně odpovědět svědčí o určité úrovni porozumění ekonomickým principům a finančnímu plánování.

Z hlediska šetření peněz 46 ze 60 žáků uvedlo, že dokáže našetřit částky v rozmezí 0 až 400 Kč, což ukazuje na jejich schopnost spravovat osobní finance, byť v omezeném rozsahu. Navíc variabilita šetřených částek mezi jednotlivými žáky naznačuje, že schopnost šetřit je ovlivněna mnoha proměnnými, jako jsou výše příjmu, osobní výdaje a nepravidelné příležitostné příjmy.

Nicméně pouze 48 % žáků projevilo zájem o rodinné finance, což může být signálem nedostatečné motivace nebo příležitostí se dozvědět více o této oblasti v domácím nebo školním prostředí. Toto zjištění poukazuje na potřebu zvýšit osvětu a vzdělávání týkající se osobních a rodinných financí, aby se žáci lépe připravili na finanční výzvy v dospělosti.

V části dotazníku s konkrétními příklady bylo úspěšných 80 % žáků.

Z první nulové hypotézy mi vyšlo, že je střední vztah mezi tím, jak se subjektivně známkovali žáci v rámci finanční gramotnosti a kolik peněz ušetřili, lze z toho odvodit, že čím lépe se žáci hodnotili v rámci finanční gramotnosti, tím byli schopni ušetřit více peněz. Ukázalo se rovněž, že u žáků, kteří nedostávají kapesné, lze předpokládat nižší nebo nulovou úroveň finanční gramotnosti, protože nemají přímý kontakt s penězi. Z druhé nulové hypotézy byl pak zkoumán vztah mezi zájmem o kryptoměny a rodinné finance. Ukázalo se ale, že zde žádný vztah neexistuje. Z třetí nulové hypotézy lze vyjít z toho, že vztah mezi věkem žáků a jak odpovídali na druhou otázku která souvisí, jak inflace se projevila na cenách potravin spolu nesouvisí. Lze tedy předpokládat, že věk nesouvisí s pochopením pojmu inflace a jejím dopadem na ceny potravin. U čtvrté nulové hypotézy se ukázalo, že vztah mezi vlastnictvím platební karty a zájmem o kryptoměny je také slabý. Ze 60 žáků pouze 4 odpověděli, že kupují kryptoměny. Pravděpodobně to dělají přes Bitcoin maty, kde věk není omezen, nebo je možné, že je nakupují přes rodiče. Dalších 43 žáků o kryptoměnách slyšelo a zbývajících 13 žáků se o kryptoměny nezajímá.

8 Doporučení pro integraci finanční gramotnosti do vzdělávacího procesu

V současném dynamickém ekonomickém prostředí byla rozpoznána zásadní potřeba posílení finanční gramotnosti mezi žáky druhého stupně základních škol. S ohledem na stále se měnící finanční svět a jeho komplexitu byly identifikovány klíčové oblasti, ve kterých může být vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti vylepšeno a efektivně implementováno. Zahrnutí praktických finančních dovedností do školních osnov se ukázalo jako nezbytné pro přípravu žáků na reálný svět. Proto byla vypracována následující doporučení, která cílí na integraci finanční gramotnosti do stávajících vzdělávacích struktur a pedagogických metod. Tyto návrhy byly zformulovány s cílem poskytnout rady pro tvorbu komplexního a interaktivního vzdělávacího programu, který je jak relevantní, tak přínosný pro žáky.

8.1 Integrace finančních konceptů do výuky matematiky

Doporučuje se propojit finanční koncepty s hodinami matematiky. Měly by být používány reálné finanční scénáře k výuce matematických principů, jako jsou procenta, zlomky a základní operace, aby se žákům umožnilo lépe porozumět praktickému využití těchto dovedností v každodenním životě.

8.2 Větší počet hodin věnovaných finanční gramotnosti

Z rozhovorů s paní učitelkou Mgr. Hažmukovou vyplývá, že by mělo dojít k navýšení hodin předmětu finanční gramotnost, ideálně o 1–2 hodiny navíc, kdy by se mohla zařadit témata jako spoření, investování, porozumění úvěrům.

8.3 Vytvoření atraktivního vzdělávacího prostředí

Bylo zjištěno, že v části testu finanční gramotnosti správné odpovědi zaznamenala většina žáků. Atraktivnějšího vzdělávacího prostředí, jež by mohlo vést ke zlepšení úrovně finanční gramotnosti žáků by bylo možné dosáhnout zařazením finančních her. Patří mezi ně Budgeting Challenge, což je hra motivující žáky ke správnému spravování virtuálního rozpočtu a učící je rozhodovat o výdajích a spoření; Investment Simulator, simulace investování virtuálních peněz do různých aktiv (akcie, dluhopisy), která má za cíl učit žáky o riziku a návratnosti; a Financial Literacy Quiz, interaktivní kvíz pro testování znalostí žáků v oblasti finanční gramotnosti s okamžitou zpětnou vazbou. Zařazení těchto aktivit by mohlo vytvořit pro žáky atraktivnější prostředí zvláště vzhledem k tomu, že mnoho žáků hraje ve svém volném čase videohry. Důležité je také informovat žáky o významu finanční gramotnosti.

8.4 Důraz na význam finanční gramotnosti

Je nezbytné informovat žáky o významu finanční gramotnosti pro jejich každodenní život a budoucí rozhodování. Doporučuje se zahrnout diskuse a případové studie ovlivňující každodenní život, jako je například tato studie, která se zaměřuje na rodinný rozpočet.

8.4.1 Případová studie: Rozvoj finanční gramotnosti v rodinném rozpočtu

- Zařazení do výuky

Studie je zařazena do vzdělávacího programu od 6. ročníku základní školy až po střední školy. Přizpůsobení rozsahu zadání věku a dosavadním znalostem finanční gramotnosti cílové skupiny bylo provedeno. Výuka je aplikována v širších souvislostech a průřezových tématech, jako jsou ekonomie, matematika, ICT a další.

- Cíl případové studie

Cílem studie je poskytnout vhled do rodinného rozpočtu a pochopit základní ekonomické pojmy. Klade se důraz na princip efektivního hospodaření s příjmem a domácího účetnictví. Moderní digitální prostředí a jeho dopad na vnímání finančních návyků byly zkoumány rodiči. Cvičení zaměřená na praktické hospodaření jsou součástí studie, což umožňuje žákům i rodičům vyzkoušet si správu financí v praxi.

- Scénář výukové studie – Projekt pro žáky

V rámci studie byly formulovány základní otázky, mezi něž patří identifikace a analýza nákladových položek v rodinném rozpočtu, rozlišení mezi schodkovým a přebytkovým rozpočtem, pochopení rozdílů mezi aktivním a pasivním příjmem a strategie pro snižování výdajů bez negativního dopadu na životní spokojenost.

8.4.2 Zadání studie pro žáky: Práce s rodinným rozpočtem

- Úvod do problematiky rodinného rozpočtu

Žákům na základních a středních školách by měl být poskytnut úvod do problematiky rodinného rozpočtu. Před samotnou výukovou hodinou byli žáci požádáni, aby se doma seznámili s nákladovými položkami spojenými s bydlením. Cílem bylo získat informace o základních nákladových položkách, jako jsou nájem, hypotéka, elektřina, plyn a další, bez nutnosti sdílení konkrétních částek.

- Diskuze o nákladech na bydlení

Výuková hodina byla zahájena diskuzí na téma nákladů spojených s bydlením. Zahrnovala položky jako nájem, hypotéka, elektřina, plyn, voda, topení, internet, pevná telefonní linka, pojištění domácnosti a rodinného domu, daň z nemovitosti, poplatky na Českou televizi a rozhlas a další.

- Praktická část – práce s rodinným rozpočtem

Žáky byly předloženy tabulky obsahující základní rodinný rozpočet dvou různých rodin. Tento úkol byl zaměřen na aplikaci teoretických znalostí v praktickém kontextu, poskytující žákům možnost porozumět rozdílům v hospodaření různých domácností.

Tab. 13: Rodinný rozpočet Novákových a Sedláčkových

Rodinný rozpočet Novákových		Rodinný rozpočet Sedláčkových	
Příjmy a výdaje	Kč	Příjmy a výdaje	Kč
Měsíční příjem „plat“ obou rodičů	48 000	Měsíční příjem „plat“ obou rodičů	56 000
Splátka úvěru na auto	3 000	Leasing auta + pojištění auta	7 000
Doprava do školy – tramvajenka	1 000	Doprava do školy a práce – benzín	2 000
Doprava do práce – benzín	1 500	Náklady na bydlení	14 000
Náklady na bydlení	9 500	Náklady na mobil – paušál pro celou rodinu	1 000
Náklady na mobil – paušál pro celou rodinu	1 000	Nečekané výdaje	4 000
Jídlo + drogerie + lékárna	15 000	Jídlo + drogerie + lékárna	16 000
Tábor	4 000	Nové oblečení	4 000
Nečekané výdaje	6 000	Sportovní aktivity děti	3 000
Pronájem bytu po babičce	5 000	Dárky	2 500
Spoření na penzi	2 000	Kosmetika	500
Jiné spoření	5 000	Spoření	5 000

Zdroj: Finanční zralost

- Provádění práce s tabulkou

Rodinné příjmy a výdaje jsou sečteny.

Diskutovány jsou typy příjmů, přičemž informace lze vyhledat na internetu.

Aktivní příjem je definován jako výměna odpracovaného času za peníze, zahrnující plat ve státním sektoru, mzdu v soukromé společnosti nebo příjem z podnikání.

Pasivní příjem je chápán jako příjem bez vlastního úsilí, například z pronájmu nemovitosti, zisků z investic/kapitálového majetku, dividend, úroků z dluhopisů a jiných půjček (P2P/P2B), příjmů z internetového podnikání, reklamy na blogu, licencí nebo patentů, podílu ve společnosti, sociálních dávek a dalších.

- Vysvětlení přebytku a schodku

Přebytek je popsán jako situace, kdy rozpočet za sledované období je v plusu, tedy výdaje jsou nižší než příjmy.

Schodek neboli deficit je vysvětlen jako stav, kdy rozpočet za sledované období je v mínusu, což znamená, že výdaje jsou vyšší než příjmy.

Tab. 14: Příjmy a výdaje Novákových a Sedláčkových

Rodinný rozpočet Novákových	Kč	Rodinný rozpočet Sedláčkových	Kč
Aktivní příjem – plat	48000	Aktivní příjem – plat	56000
Pasivní příjem – pronájem	5000	Pasivní příjem – pronájem	0
Příjem celkem	53000	Příjem celkem	56000
Výdaje celkem	-48000	Výdaje celkem	-59000
Přebytek	5000	Schodek	-3000

Zdroj: Finanční zralost

- Diskuse o nákladových položkách

Náklady na bydlení jsou analyzovány s ohledem na možné skryté položky, včetně výše a statistického průměru výdajů na elektřinu, vodu, poplatky Českého rozhlasu atd.

Dále jsou zkoumány vysoké nákladové položky jako jídlo, drogerie, lékárna.

Nečekané výdaje jako oprava auta, spotřebičů, doplatky za vodu/elektřinu jsou definovány.

- Klasifikace nákladových položek

Povinné výdaje zahrnují nájem, elektřinu, plyn, vodu, splátky půjček, daně a poplatky.

Nutné/nezbytné výdaje zahrnují jídlo, drogerii, lékárnu, dopravu, telefon, oblečení, spoření.

Zbytné výdaje jsou identifikovány jako zbytečnosti, luxusní zboží a podobně.

- Úvahy o úsporách

Žáci/žáci vytvářejí skupinové diskuse o možnostech úspor, identifikují minimálně 10 tipů na úspory ve výdajích.

Konkrétní strategie úspor na jídle/potravinách jsou zkoumány včetně omezení stravování v restauracích, použití nákupních seznamů, využívání množstevních slev a další.

- Úvahy o minimální důstojné mzdě a rodinném rozpočtu

Žáci odhadují nákladové položky a porovnávají je s informacemi na www.dustojnamzda.cz.

Náklady zahrnují bydlení, oblečení, dopravu, internet, televizi, mobilní telefon, vzdělávání, hygienické potřeby, pojištění, spoření.

- Hospodaření s penězi a účetnictví

Žáci sdílejí zkušenosti s vedením domácího účetnictví.

Metody a aplikace pro vedení domácího účetnictví jsou zkoumány včetně bankovních aplikací a v mobilů .....

- Využití případové studie a shrnutí poznatků

Pod rodinným rozpočtem jsou chápány příjmy, výdaje, povinné a zbytné nákladové položky. Zdůrazněna je důležitost efektivního hospodaření a kontroly nad penězi.

Zápis a evidence nákladových položek, jejich měsíční kontrola je doporučena.

Při pořizování nezbytných věcí je doporučeno zvážit jejich skutečnou potřebnost.

Cílem je dosáhnout přebytku a možnosti tvořit rezervy.

Největší úspory jsou možné na jídle, oblečení a drogérii.

Další informace o úsporách na vodě a elektřině jsou poskytnuty v následujících studiích.

Žáci/žáci jsou vyzváni ke sdílení a konzultaci získaných poznatků v domácím prostředí, včetně způsobů vedení domácího účetnictví.

Statistika finanční gramotnosti ukazuje, že většina domácností si rodinný rozpočet nesestavuje. Díky školní aktivitě mohou být děti inspirací pro rodiče k zaměření se na rodinné hospodaření a diskuzi o rodinném rozpočtu. Kalátová (2021).

Závěr

V této bakalářské práci byla prozkoumána úroveň finanční gramotnosti mezi žáky druhého stupně základních škol v Kraji Vysočina. Na základě rozhovorů s paní učitelkou, která má na starosti finanční gramotnost na ZŠ Otokara Březiny, byly objasněny otázky typu – od kdy a jak probíhá výuka finanční gramotnosti na ZŠ, v rámci kterých předmětů a kolik hodin týdně se vyučuje. Z výsledků dotazníku, který byl realizován elektronicky pomocí programu Google forms., bylo zjištěno, že ačkoliv se většina žáků setkala s konceptem finanční gramotnosti, jejich reálné znalosti a dovednosti byly průměrné až nadprůměrné.

V první části dotazníku se ukázalo, že 77 % (49 žáků) dostává kapesné ve výši od 0 do 799 Kč. Patnáct ze šedesáti žáků dostává kapesné týdně a 34 žáků měsíčně. Druhá část dotazníku obsahovala konkrétní příklady; jedna z otázek byla formulována tak, aby umožnila analýzu subjektivního pohledu žáků na téma bydlení. Dále byly zkoumány znalosti žáků druhého stupně základní školy. Z toho vyplynulo, že 80 % žáků odpovědělo správně. Získaná data umožnila provádění nulových hypotéz v programu Jamovi. Na základě těchto hypotéz byly identifikovány klíčové informace o typech vazeb a síle těchto vazeb, což rozhodovala proměnná Cramerovo V.

Tato práce poukazuje na potřebu efektivnější integrace finančního vzdělávání do školních programů a na důležitost praktické aplikace získaných znalostí. V závěru doporučuji, aby školy zavedly cílenější a inovativnější přístupy k výuce finanční gramotnosti, a to včetně praxe zaměřené na reálný finanční svět a využití interaktivních a zážitkových metod, které by mohly zvýšit zájem a zapojení žáků.

Seznam použité literatury

- AUTOR, 2012. Vzdělávání a profesní rozvoj dospělých. Online. *Národního ústavu pro vzdělávání*, 1(1), STRANA. ISSN 1805-3394. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/Periodika/VZDELAVANI/P_1_12.pdf. [cit. 2023-01-05]. – nenalezen článek – nutno upravit dle skutečnosti
- AUTOR, 2017. *Standard finanční gramotnosti*. Online, PDF. Vydavatel. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/assets/cs/media/PSFV_2017_Standard-financni-gramotnosti.pdf. [cit. 2023-10-20].
- BLAŽEK, L. a VRABCOVÁ, P., 2019. *Finanční gramotnost*. Online. Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 978-80-88330-33-2. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=walcEAAAQBAJ>. [cit. 2023-01-23].
- BOHANESOVÁ, E., 2018. *Finanční gramotnost*. Online. Olomouc: Univerzita Palackého ve Olomouci. ISBN 978-80-244-5397-2. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=en&lr=&id=Qb90DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Finan%C4%8Dn%C3%AD+gramotnost&ots=SFQfmM1f2k&sig=Yglr53NgmvkS1IFb6MayVvch2CA&redir_esc=y#v=onepage&q=Finan%C4%8Dn%C3%AD%20gramotnost&f=false. [cit. 2023-01-23].
- BRITANNICA KIDS, 2023. *Saving and Investment*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://kids.britannica.com/žáks/article/saving-and-investment/276921>. [cit. 2023-11-27].
- CAFLOU, 2024. *Jak pracovat s firemními rozpočty a finančními KPI*. Online. Dostupné z: <https://www.caflo.com/education/jak-pracovat-s-firemnimi-rozpocety-a-financnimi-kpi>. [cit. 2024-01-20].
- CZECHWEALTH, 2024. *Kryptoměny*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.czechwealth.cz/slovník-pojmu/kryptomeny>. [cit. 2024-01-20].
- Dvořáková, Z. (2010). *Finanční vzdělávání pro střední školy*. Praha: Grada Publishing. Dostupné na: https://www.google.cz/books/edition/Finan%C4%8Dn%C3%AD_vzd%C4%9BI%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD_pro_st%C5%99edn%C3%AD/apa6Wys0Qy8C [Cit. 2024-04-19].
- EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA, 2024. *Co je inflace*. Online. © 2024. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.cs.html. [cit. 2024-01-09].
- Financer.com. (n.d.). *Rodinný rozpočet*. [online] Dostupné na: <https://financer.com/cz/jak-na-to/rodinny-rozpocet/> [Cit. 2024-04-19].
- FINANČNÍ GRAMOTNOST PRO PEDAGOGY, 2016. *Fórum pro prožitkové vzdělávání*. Online. Dostupné z: <https://www.forumppv.cz/wp-content/uploads/2020/09/MetodikaFinanční-gramotnost.pdf>. [cit. 2024-01-08].

- FINANČNÍ GRAMOTNOST, 2024. *Digifolio*. Online. © 2024. Dostupné z: <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>. [cit. 2023-01-20].
- Finanční zralost. (n.d.). Finanční zralost v praxi 01: Rodinný rozpočet. [online] Dostupné na: <https://financnizralost.cz/financni-zralost-v-praxi-01-rodinny-rozpocet/#:~:text=Cílem%20případové%20studie%20na%20úrovni,%2C%20kde%20a%20jak%20ušetřit> [Cit. 2024-04-19].
- GOCMAN, O., 2023. *Aktuální trendy v alternativním financování*. In: Právní prostor, 6. 11. 2023. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/financni-pravo/aktualni-trendy-v-alternativnim-financovani>. [cit. 2024-01-09].
- GYMNÁZIUM, MILEVSKO, MASARYKOVA 183, 2024. *NÁKLADY, výnosy a zisk*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.gymnazium-milevsko.cz/naklady-vynosy-a-zisk>. [cit. 2023-11-15].
- HESOVÁ, A. -- ZELENDOVÁ, E. Finanční gramotnost ve výuce – metodická příručka. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2011. ISBN 978-80-86856-74-2
- HESOVÁ, A. a ZELENDOVÁ, E., 2011. *Finanční gramotnost ve výuce – metodická příručka*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-86856-74-2.
- HOLCOVÁ, J., 2023. *Finanční gramotnost není o matematice, ale o přístupu k penězům*. Online. On: Pražská škola, 28. 7. 2023. Dostupné z: <https://www.prahaskolska.eu/financni-gramotnost-neni-o-matematice-ale-o-pristupu-k-penezum/>. [cit. 2023-01-05].
- KAFKOVÁ, E., 2013. *Finanční gramotnost*. Online, diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/8ap6jj/00176914-159455252.pdf>. [cit. 2023-11-19].
- KALÁTOVÁ, V., 2021. *Finanční zralost v praxi #01: Rodinný rozpočet*. Online. In: Finanční zralost, 15. 8. 2021. Dostupné z: <https://financnizralost.cz/financni-zralost-v-praxi-01-rodinny-rozpocet/>. [cit. 2024-01-22].
- KURZY, 2023. *Zisk – zisky společností, reportované zisky akcií*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/akcie/zisk/>. [cit. 2023-11-21].
- Lebánková, T. (2020). Název bakalářské práce. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Brno. Dostupné na: https://is.muni.cz/th/dmybf/BP-Tamara_Lebankova.pdf [Cit. 2024-04-19].
- MASARYKOVA ZŠ MORAŠIC, 2022. *Typy rozpočtů*. Online, PDF. Dostupné z: <https://skolamorasice.cz/wp-content/uploads/2021/04/rozpocet-domacnosti-do-25.-2..pdf>. [cit. 2023-11-18].
- Ministerstvo financí České republiky. "Finanční gramotnost jako souhrn potřebných kompetencí." Národní strategie finančního vzdělávání, str. 11-13. Praha: Ministerstvo financí České republiky, květen 2010.
- MINISTERSTVO FINANCÍ, 2020. *Národní strategie finančního vzdělávání*. Online. Dostupné z: [cit. 2023-12-31].
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (n.d.). Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách. [online] Dostupné na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/system-budovani-financni-gramotnosti-na-zakladnich-a-strednich-skolach-1> [Cit. 2024-04-19].

- MONETA MONEY BANK, 2024. *Co je pojištění?* Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/co-je-pojisteni> [cit. 2024-01-18].
- Moravskoslezský kraj. (2024). *Rozpočet*. [online] Dostupné na: <https://www.msk.cz/cs/kraj/finance/rozpocet-899/> [Cit. 2024-04-19].
- NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR, 2008. *Rozpočet, původ a význam slova*. Online. In: Ptejte se knihovny, 14. 2. 2008. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/rozpocet-puvod-a-vyznam-slova>. [cit. 2023-11-21].
- NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodický portál RVP*. Online. Dostupné z: www.rvp.cz. [cit. 2013-02-22].
- NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ, 2024. *Rámcové vzdělávací programy*. Online. © 2024. Dostupné z: [c\[cit. 2013-02-22\]. – stránka nenalezena](#)
- OECD. (2014). *PISA 2012 Results: What Students Know and Can Do – Student Performance in Mathematics, Reading and Science (Volume I)*. [online] Paris: OECD Publishing. Dostupné na: <https://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf> [Cit. 2024-04-19].
- POLDRACK, Russell A. Chapter 12 Modeling categorical relationships: Pearson's chi-squared test. *Statistical Thinking for the 21st Century* [online]. San Francisco: GitHub, c2019 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://statstinking21.github.io/statstinking21-coresite/modeling-categorical-relationships.html#chi-squared-test>.
- Praha školská. (2021). *Finanční gramotnost není o matematice, ale o přístupu k penězům*. [online] Dostupné na: <https://www.prahaskolska.eu/financni-gramotnost-neni-o-matematice-ale-o-pristupu-k-penezum/> [Cit. 2024-04-19].
- Rathouská-Grmelová, Eva a Klínský, Petr. "Finanční gramotnost." *Vedení školy v praxi* 28. Praha: Obchodní akademie Heroldovy sady, březen 2010.
- REDAKCE BWAY, 2023. *Rozdíly mezi aktivním a pasivním příjmem*. Online. In: *Business Way Magazine*, 22. 11. 2023. Dostupné z: <https://www.bway.cz/rozdily-mezi-aktivnim-a-pasivnim-prijmem>. [cit. 2024-01-25].
- Rok v obci. (n.d.). *Rozpočet obce*. [online] Dostupné na: <https://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/63-rozpocet-obce/> [Cit. 2024-04-19].
- SALOODO, 2024. *Financial Loss*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.saloodo.com/logistics-dictionary/financial-loss/>. [cit. 2023-11-18].
- SROVNEJTO, 2024. *Bezhotovostní platba*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.srovnejto.cz/slovník-pojmu/pujcky-a-uvery/bezhotovostni-platba/>. [cit. 2024-01-20].
- STŘEDNÍ ŠKOLA OBCHODNÍ A SLUŽEB, 2024. *Finanční gramotnost*. Online, PDF. Dostupné z: <https://www.ssob.cz/files/tinymce/ucebni%20praxe/financnigramotnost.pdf>. [cit. 2024-01-05].
- UNIVERZITA KARLOVA. *Analýza kontingenčních tabulek*. Katedra sociologie [online]. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra sociologie [cit. 2023-06-18]. Dostupné z: <https://ksoc.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/76/2018/09/Jak-analyzovatkontignen%C4%8Dn%C3%AD-tabulky.pdf>.

Příloha A

Úvodní dotazník (část 1)

Dobrý den,

jmenuji se Sámí Salloum, jsem žákem VŠPJ v Jihlavě a pro účel zpracování mé bakalářské práce bych tě rád požádal o vyplnění tohoto dotazníku. Můj cíl v této bakalářské práci je zjistit úroveň finanční gramotnosti žáků druhého stupně základní školy.

Vyplnění tohoto dotazníku Ti zabere asi tak 30 minut, pokud budeš mít zájem o výsledky, mohu je po vyhodnocení poskytnout, pokud mi zanecháš svoji kontaktní e-mailovou adresu.

Děkuji za váš čas a trpělivost.

Jaké je tvoje pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

Jaký je tvůj věk? Napsat číslem.

O jaký obor na střední škole máš zájem (kam se hlásíš)?

- a) Gymnázium
- b) Obchodní akademie
- c) Ekonomické lyceum
- d) Střední škola technického zaměření
- e) Střední škola zdravotnického zaměření
- f) Církevní školy
- g) Konzervatoř
- h) Učební obory
- i) Jiné

Jak bys oznámkoval/a svoji úroveň finanční gramotnosti? (nejlepší 1, nejhorší 5)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

Dostáváte kapesné od rodičů?

- a) Ano
- b) Ne

Jak často dostáváte kapesné?

- a) Denně
- b) Týdně
- c) Měsíčně
- d) Vůbec

Jak vysoké je vaše kapesné za měsíc?

- a) Do 200 Kč
- b) 201 Kč–400 Kč
- c) 401 Kč–600 Kč
- d) 601 Kč–800 Kč
- e) 801 Kč–1000 Kč
- f) 1001 Kč–1500 Kč
- g) 1501 Kč–2000 Kč
- h) Více než 2000 Kč
- i) Nedostávám

Umíš šetřit peníze?

- a) Ano
- b) Ne

Kolik peněz ušetříš měsíčně?

Napsat ručně

Máš svojí platební kartu k účtu?

- a) Ano
- b) Ne

Zajímáš se o rodinné finance?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

Máš zkušenosti s kryptoměnami?

- a) Kupují
- b) Slyšel jsem o tom
- c) Nezajímám se o kryptoměny

Test finanční gramotnosti (část 2)

Na základě tvých znalostí a schopností vyber jednu odpověď.

Příklad 1: Chci si koupit byt, na který nemám finanční prostředky, jak se mám v této situaci rozhodnout?

- a) Nákup bytu je nejlepší zafinancovat hypotékou
- b) Radši budu bydlet v podnájmu
- c) Budu doufat, že zdědím něco po rodičích
- d) Ušetřím si na ten byt peníze, nejhůř si vyberu byt cenově dostupnější

Příklad 2: Když je inflace 10 %, v určitém časovém období to znamená, že...

- a) Porostou ceny spotřebitelských služeb a zboží o 10 % v určitém časovém období.
- b) Poklesnou ceny spotřebitelských služeb a zboží o 10 % v určitém časovém období.
- c) Ceny spotřebitelských služeb a zboží se nemění.

Příklad 3: Když máme inflaci 15 % a mzdy (platy) zaměstnanců se zvýší o 7 %, kolik činí reálná mzda (plat)?

- a) 8
- b) -8
- c) 0

Příklad 4: Vaše rodiče mají 100 000 Kč na účtu, inflace je 10 %, kolik budou mít za 1 rok.

- a) 80 000 Kč
- b) 90 000 Kč
- c) 110 00 Kč

Příklad 5: Když koupím 1 euro za 25,70 CZK a pak to 1 euro prodám za 25,60 CZK, tak to znamená, že:

- a) Získám 0,10 CZK
- b) Přijdu 0,10 CZK

Příklad 6: Když máme úrok 5 % ročně u nějaké půjčky, to znamená ...

- a) Zaplatím na půjčce ročně o 5 % více.
- b) Zaplatím na půjčce ročně o 5 % méně.
- c) Nemá to žádný dopad na moji půjčku.

Příklad 7: Když stojí počítačová hra se slevou 20 % 1000 Kč. Kolik by stála bez slevy?

- a) 1200 Kč
- b) 1150 Kč
- c) 1250 Kč

Příklad 8: Kdybychom si vzali od bank půjčku ve výši 100 000 Kč a úrok by byl 6 %, tak musíme vrátit:

- a) 94 000 Kč
- b) 106 000Kč

Příklad 9: Když mám 5 míčů a každý mě stál 1000 Kč a prodám každý míč za 1200 Kč, tak kolik budu mít?

- a) Mám zisk 1000 Kč.
- b) Mám ztrátu 1000 Kč.